Flora og Fauna.

Aarbog

for

Naturvenner og naturhistoriske Samlere

ved

A. C. Jensen-Haarup

Esbjerg.

III.

1901.

Esbjerg.
»Esbjerg Avis«s Bogtrykkeri ved J. N. Jepsen.
1901.

Bestemmelsestabel over danske Gravehvepse.

Af

J. C. Nielsen.

Blandt alle Insektordenerne er de *aarevingede* eller *Hvepsene* (Hymenoptera) ubetinget den mest interessante baade i Henseende til Formernes Variation, Farvepragt og især med Hensyn til Levevis. Imidlertid har Hvepsene i den almindelige Bevidsthed hidtil ført en temmelig tilbagetrukken Tilværelse i Sammenligning f. Eks. med Biller og Sommerfugle og er først i den senere Tid traadte lidt mere frem af det Mørke, der figurlig talt indhyllede dem. Grunden hertil er først og fremmest Vanskeligheden ved at faa Arterne bestemt. Vel fandtes der spredt omkring i videnskabelige Tidsskrifter flere gode og brugbare Arbejder, men disse behandlede for det meste kun en ringe Del af Hvepsenes Orden, en Slægt eller en mindre Familie. Først i den senere Tid synes det, som om Studiet af Hvepsene rigtig har taget Fart i Udlandet, hvilket navnlig viser sig i de store, udførlige Værker, der er fremkomne siden Firserne, samt i de talrige mindre Arbejder, der stadig findes i udenlandske Tidsskrifter. Den Afdeling af Hvepsene, der først har tiltrukket sig Opmærksomhed, og som er mest indgaaende behandlet, er Gravehvepsene. Om dem findes der en betydelig Literatur, saa at jeg mener, at Tiden nu er kommen til, at vi ogsaa her i Landet kan komme med paa dette Omraade. Jeg har derfor udarbejdet denne Liste i det Haab, at en eller anden begyndende Entomolog, der ellers vilde give sig til at samle Biller og Sommerfugle, hellere vilde begynde at studere Gravehvepsene. Det er mit Raad til den begyndende Samler: Lad være at samle hine Dyr, men kast Dem over en anden ikke saa gennemarbejdet Gruppe. Vi begynder her i Landet næsten paa bar Bund med Hvepsene, medens vor Faunas Biller er bleven grundig gennemstuderede i de sidste hundrede Aar.

Gravehvepsene er her tagne i en meget vid Betydning, nemlig svarende til Linnes gamle Slægter *Sphex* og *Mutilla*. De udgør nu til Dags en Række Familier af meget forskellig Udseende og Levevis: Redebyggere og Snyltere

I den første Tabel har jeg foruden Gravehvepsene medtaget alle Familierne af Hvepse med én Hoftering*), for at Begynderne lettere kan finde sig til Rette.

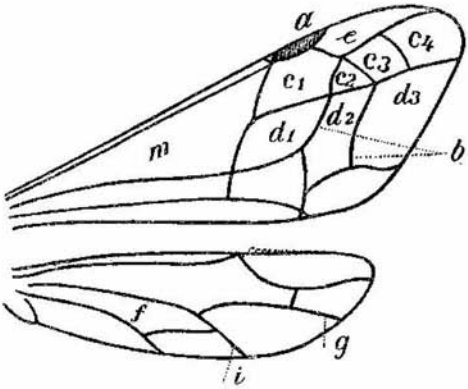

a Vingemærke
c Radialcelle
c Cubitalceller
d Discoidalceller
b Tilbageløbende Aarer
m Midtcellen*)
f Analcellen
g Cubitalaaren
i Discoidalaaren.

*) Hos Pompilidae findes en anden langstrakt Celle, Undermidtcellen.

For- og Bagvinge af Mellinus arvensis.

Hvepse med 1 Hoftering.

Tabel over Familierne:

1 a. Første Fodled paa Bagbenene sammentrykt. **Apidae** (Bier).

1 b. Første Fodled paa Bagbenene trindt.

2 a. Forvingerne foldede paa langs under Hvilen. **Vespidae** (Gedehamse).

2 b. Forvingerne ikke foldede.

3 a Første Bagkropsled med et opretstaaende Skæl eller 2 Knopper. **Formicariae** (Myrer).

3 b. Første Bagkropsled hverken med Skæl eller Knopper.

4 a. Bagkroppen med 3 à 4 Led. Hele Kroppen stærkt metalglinsende. Pronoten bevægelig. **Chrysidae** (Guldhvepse).

4 b. Bagkroppen med flere Led. Pronoten ubevægelig. **(Gravehvepse).**

*) Hofteringen er et lille Led, der findes mellem Hofte og Laar.

5 a. Pronoten naar Vingernes Rod (set fra oven).

6 a. Første Bagkropssegment ikke afsat fra andet paa Bugsiden.

7 a. Benene meget lange, tornede eller tandede. II. **Pompilidae.**

7 b. Benene korte, de bageste naar knapt ind over Bagkropsspidsen, uden Torne og Tænder. III. **Sapygidae.**

6 b. Første Bagkropssegment afsat fra andet.

8 a. Begge Køn med Vinger. Mellemhofterne ligger tæt op ad hinanden. IV. **Scoliadae.**

8 b. Hunnen uden Vinger. Mellemhofterne adskilte. V. **Mutillidae.**

5 b. Pronoten naaer ikke Vingernes Rod. I **Sphegidae.**

I. Sphegidae.

Tabel over Slægterne:

1 a. Forvingerne med 1 Cubitalcelle.

2 a. Bagkroppen ikke stilket. (En enkelt Art med stilket Bagkrop, men denne Art har gul Tegning).

3 a. Scutellum med Hudlapper paa Siden og en Torn bagtil. Cubital- og Discoidalcellen sammensmeltede. 15. *Oxybelus.*

3 b. Scutellum uden Hudlapper og Torne. Cubital- og Discoidalcellen adskilte.

4 a. Radialaaren fortsætter sig et Stykke udover Radialcellen, lige. 4. *Entomognathus.*

4 b. Radialaaren er udenfor Radialcellen krum.

5 a. Biøjnene stillede i en Bue. 2. *Lindenius.*

5 b. Biøjnene i en ligesidet Trekant. 1. *Crabro.*

2 b. Bagkroppen langstilket, uden gul Tegning.

6 a Radialaaren fortsætter sig udover Radialcellen (danner en Vedhængscelle). 3. *Rhopalum.*

6 b Radialcelle uden Vedhængscelle. 14. *Trypoxylon.*

1 b. Forvingerne med 2 Cubitalceller.

7 a. Bagkroppen langstilket.

8 a. Anden Cubitalcelle næsten retvinklet, kun lidt bredere ved Radialaaren end ved Cubitalaaren.

9 a. Panden med et Horn. 23. *Ceratophorus.*

9 b. Panden uden Horn. 22. *Cemonus.*

8 b. Anden Cubitalcelle kvadratisk, kun lidt bredere end Cubitalaaren. 21. *Pemphredon.*

7 b. Bagkroppen ustilket.

10 a. Kun 1 tilbageløbende Aare. 25. *Celia.*

10 b. 2 tilbageløbende Aarer.

11 a. Anden Cubitalcelle stilket, 3-kantet. 12. *Miscophus.*

11 b. Anden Cubitalcelle 4-kantet.

12 a. Bagskinnebenene tornede. 24, *Diodontus.*

12 b. Bagskinnebenene uden Torn. 20. *Passaloecus.*

1 c. Forvingerne med 3 Cubitalceller.

13 a. Bagkroppen uden Stilk.

14 a. Anden Cubitalcelle med første, tredje Cubitalcelle med anden tilbageløbende Aare.

15 a. Bagkropsleddene stærkt indsnørede. 5. *Cerceris.*

15 b. Bagkropsleddene ikke stærkt indsnørede.

16 a. Kroppen sort. 28. *Dolichurus.*

16 b. Kroppen gultegnet. 16. *Philanthus.*

14 b. Anden Cubitalcelle med begge tilbageløbende Aarer.

17 a. Radialcelle med Vedhængscelle.

18 a. Første Cubitalcelle ikke delt. 11. *Tachytes.*

18 b. Første Cubitalcelle delt ved en bleg Aare. 13. *Astatus.*

17 b. Radialcelle uden Vedhængscelle.

19 a. Andet Bugsegment stærkt udhvælvet.

20 a. Anden Cubitalcelle 3-kantet. 7. *Nysson.*

20 b. Anden Cubitalcelle 4-kantet. 8. *Gorytes.*

19 b. Anden Cubitalcelle flad.

21 a. Overlæben stærkt forlænget. 17. *Bembex.*

21 b. Overlæben kort.

22 a. Bagvingens Analcelle endende enten bag eller ved Cubitalaarens Udgangspunkt. 9. *Hoplisus.*

22 b. Bagvingens Analcelle endende foran Cubitalaarens Udgangspunkt. 10. *Harpactes.*

13 b. Bagkroppen langstilket.

23 a. Stilken 2-leddet. 26. *Ammophila.*

23 b. Stilken 1-leddet

24 a. Stilken bagtil bredere. 6. *Mellinus.*

24 b. Stilken overalt lige bred.

25 a. Følehornene overalt lige tynde. 27. *Psammophila.*

25 b. Følehornene tykkere mod Spidsen.

26 a. Analcellen endende bag Cubitalaarens Udspring. 18. *Mimesa.*

26 b. Analcellen endende foran Cubitalaarens Udspring. 19. *Psen.*

Tabel over Arterne:

1. **Crabro,** Dbm.

1 a. Bagkroppen stilket (Underslægten Blepharipus Wesm.)

2 a. Bagskinnebenene gule. 7—10 mm. Ikke alm. August. *signatus* Pz.

2 b. Bagskinnebenene gule og sorte. 7—10 mm. Ikke alm. August. *serripus* Pz.

1 b. Bagkroppen ustilket.

3 a. Bagkroppen dybt og groft punkteret. Meget sjælden. (Ceratolus). *subterraneus* F.

3 b. Bagkroppen ikke eller meget fint punkteret.

4 a. Mellembrystets Sider glatte, glinsende.

5 a. Bagkroppens Rod med 2 Længdekøle (Thyreopus Wesm.)

6 a. Forryggen glinsende, punkteret. 7—9 mm. Alm. *peltarius* Schreber.

6 b. Forryggen mat, længdestribet. 10—14 mm. Alm. *cribrarius* L.

5 b. Bagkroppens Rod uden Længdekøle. (Cronocerus Wesm.)

7 a. Bagkroppen gultegnet.

8 a. Baghovedets Rand ikke endende i en Tand. 7—9 mm. Alm. *vagabundus* Pz.

8 b. Baghovedets Rand endende i en Tand. 7—9 mm. Alm. *quadrimaculatus* F.

7 b. Bagkroppen ikke gultegnet.

9 a. Thoraxsiden i Nærheden af Mellemhofterne med en lille Torn.

10 a. Bagryggen med et hjertelignende Felt.

11 a. Det hjerteformede Felt glat.

12 a. Rygsiden af sidste Bagkropssegment med et fladt, tæt punkteret 3-kantet Indtryk (Hun); dette Indtryk grovere punkteret end foregaaende Led (Han). 5—7 mm. Alm. *anxius* Wesm.

12 b. Indtrykket længdefuret (Hun), punkteret som foregaaende Led (Han).

13 a. Det hjerteformede Felt halveret af en fin punkteret Linje. Sjælden. Juni. *podagricus* v. d. L.

13 b. Det hjerteformede Felt halveret af en grov, stærkt punkteret Linje. 6—8 Mill. Sjælden. *ambiguus* Dbm.

11 b. Det hjerteformede Felt ikke glat.

14 a. Scutellum sort. 7—9 mm. Alm. Juni—Aug. *palmarius* Schreber.

14 b. Scutellum gultegnet.

15 a. Forskinnebenenes Sporer sorte. 5—8 mm. Alm. *palmipes* v. d. L.

15 b. Forskinnebenenes Sporer gule. 5—7 mm. Alm. *varius* Lep.

10 b. Bagryggen med meget utydeligt hjerteformet Felt. 7—10 mm. Alm. *leucostomus* L.

9 b. Thoraxsiden uden Torn ved Mellemhofterne.

16 a. Bagryggen uden hjerteformet Felt. 6—8 mm. Alm. *capitosus* Shuck.

16 b. Thoraxsiden med hjerteformet Felt.

17 a. Mundskjoldet gult. 8—9 mm. Sjælden. *albidum* Dbm.

17 b. Mundskjoldet sort.

18 a. Palperne gule eller hvidlige. 5—7 mm. Sjælden. *elongatus* v. d. L.

18 b. Palperne graabrune. 5—7 mm. Sjælden. *Wesmaeli* v. d L.

4 b. Mellembrystets Sider stribede eller rynkede.

19 a. Mellemryggen længdestribet, uden Rynker. 10—14 mm. Alm. (crabro) *quadricinctus* F.

19 b. Mellemryggen rynket.

20 a. Kindbakkerne uden Indertand (Underslægt Clytochrysus).

21 a. Følehornene med 4 Tænder (Han) Ingen Felter afgrænsede paa Bagryggen.

22 a. De to sidste Fodled lige brede 8—12 mm. Alm Juni—Aug. *cephalotes* H Sch.

22 b Næstsidste Fodled bredere end sidste. 8—12 mm. Meget sjælden. *sexcinctus* H. Sch.

21 b. Følehornene med 2 Tænder (Han). 2 Felter afgrænsede paa Bagkroppen. 8—10 mm. Alm Juni—Juli. *lapidarius* Pz.

20 b. Kindbakkerne med stærk Indertand (Underslægt Solenius Lep.)

23 a 5. og 6. Følerled udrandet (Han). Issen konkav (Hun). 7—9 mm. Alm Juni—Septbr. *vagus* L.

23 b. 3. og 6. Følerled udrandet (Han) Issen hvælvet (Hun). 7—10 mm. Sjælden. Juni—Juli. *guttatus* v. d. L.

2. **Lindenius** Lep.

Sort, metalglinsende; ligner meget de smaa Crabroner. 5—7 mm. Alm. Juni—Aug *albilabris* F.

3. **Rhopalum** Kub.

1 a. Bagskinnebenene i Spidsen røde 5—6 mm. Ikke alm. Juli—Aug. *tibiale* F.

1 b. Bagskinnebenene i Spidsen sorte. 4—6 mm. Sjælden. Juli—Aug. *clavipes* L.

4. **Entomognathus** Dbm.

Metallisk glinsende, grønligsort. 4—5 mm. Alm. Juli—August. *brevis* v. d. L.

5. **Cerceris** Ltr.

1 a. Hunnen med et Vedhæng i Ansigtet.

2 a. Laarene sorte.

3 a. Ansigtsvedhængets Forrand lige. 8—10 mm. Alm. Juni—Aug. *truncatula* Dbm.

3 b. Ansigtsvedhængets Forrand hjærteformet. 8—10 mm. Alm. Juli—Aug. *quadrifasciata* Pz.

2 b. Laarene med sorte Tegninger.

4 a. Ansigtsvedhænget dybt bueformet indskaaret. 8—10 mm. Sjælden. Juli—Aug. *quinquefasciata* Rss.

4 b. Ansigtsvedhænget en stor fremstaaende 4-kantet, hvælvet Plade. 8—12 mm. Ikke alm. Aug. *labiata* F.

1 b. Hunnen uden Ansigtsvedhæng.

5 a. De gule Baand paa Bagkroppen ens brede. 8—12 mm. Alm. Juni—Aug. *arenaria* L.

5 b. De gule Baand uens brede. 6—12 mm. Alm. Juni—Aug. *ornata* v. d. L.

6. **Mellinus** Ltr.

1 a. Tegningen gul. 6—12 mm. Alm. Aug.—Oktbr. *arvensis* L.

1 b. Tegningen hvid. 6—12 mm. Sjældnere. Aug.—Septbr. *sabulosus* F.

7. **Nysson** Latr.

1 a. Analcellen i Bagvingerne ender lige ved Cubitalaarens og Discoidalaarens Udspringspunkt, saa at de der sammenstødende Aarer danner et Kors. 8—10 mm. Alm. Maj—Juni. *spinosus* F.

1 b. Analcellen i Bagvingerne saaledes endende, at de 4 Nerver støder sammen 2 og 2.

2 a Bagkroppens Rod gulbrun, paa begge Sider med gule Pletter.

3 a. Scutellum gulrandet. 6—8 mm. Alm. Juli Aug. *maculatus* F.

3 b. Scutellum sort. 6 mm. Ikke alm. Juli—Aug. *dimidiatus* Jur.

2 b. Bagkroppens Rod ikke gulbrun.

4 a. Benene sorte (Han); Knæ og Fodleddenes Rande brune (Hun). 7—9 mm. Meget sjælden. *trimaculatus* Rossi.

4 b. Benene rødgule med sort Rod. 7 mm. Ikke alm. Hannen til N. maculatus. *omissus* Dbm.

1 c. Analcellen endende før Cubitalaarens Udspringspunkt. 8—10 mm. Sjælden. Juli. *Shuckardi* Wesm.

8. **Gorytes** Lep.

1 a. Bagkroppens andet Bugled med enkelte store Punkter. 10—12 mm. Alm. Juli—Aug. *mystaceus* L.

1 b. Bagkroppens andet Bugled med mindre Punkter. 10—12 mm. Alm. Juni—Juli. *campestris* L.

9. **Hoplisus** Lep.

Bagkroppen med 4 gule Baand. 7—9 mm. Alm. Juli- Aug. *quadrifasciatus* F.

10. **Harpactes** Shuck.

1 a. Benene gulrøde. 5—7 mm. Sjælden. Juli. *lunatus* Dbm.

1 b. Benene gulrøde med sort Rod 5—7 mm. Alm. *tumidus* Pz.

11. **Tachytes** Kohl.

1 a. Bagkroppen sort. 8—10 mm. Sjælden. Juni. *unicolor* Pz.

1 b Bagkroppen med rød Rod. 6—8 mm. Alm. Juni — Aug. *pectinipes* L.

12. **Miscophus** Jur.

1 a. Bagryggens hjærteformede Felt tæt rynket. 5—8 mm. Sjælden. *spurius* Dbm.

1 b. Bagryggens hjærteformede Felt ikke tæt rynket. 5 - 8 mm. Sjælden. *concolor* Dbm.

13 **Astatus** Latr.

1 a. Bagryggen fint læderagtig skulpteret. 7—11 mm. Sjælden. *stigma* Pz.

1 b. Bagryggen med netagtig Skulptur. 8—12 mm. Meget sjælden. *boops* Schrank.

14 **Trypoxylon** Latr.

1 a. Følehornene tykkere i Spidsen. 8—10 mm. Alm. Juni—Septbr. *figulus* L.

1 b. Følehornene traadformede.

2 a. Benene helt sorte. 6—8 mm. Ikke alm. *attenuatum* Smith.

2 b. Alle Knæene og Fortarserne gule. 8—10 mm. Ikke alm. *clavicerum* Dbm.

15. **Oxybelus** Latr.

1 a. Bagkroppens Tegning gul.

2 a. Scutellums Torn spids. Hudlapperne ved dens Rod sammenhængende. 7—9 mm. Sjælden. *mucronatus* Dbm.

2 b. Scutellums Torn afstudset i Spidsen. 7—9 mm. Sjælden. *fasciatus* Dbm.

1 b. Bagkroppens Tegning hvid.

3 a. Kindbakkerne og Brystet sorte. 5—8 mm. Alm. *uniglumis* L.

3 b. Kindbakkerne gule. Pronotens Bagrand og Skuldre gule. 6—8 mm. *mandibularis* Dbm.

16. **Philanthus** Ltr.

Stor gultegnet Art. 12—15 mm. Bornholm. *triangulum* F.

17. **Bembex** Ltr.

Meget stor gultegnet Art. 12—16 mm. Tidsvilde, Bornholm, Vestjylland. *rostrata* Dbm.

18. **Mimesa** Shuck.

1 a. Panden mellem Følehornene fladt furet. 6—8 mm. Alm. *Dahlbomi* Wesm.

1 b. Panden mellem Følehornene ikke fladt furet.

2 a. Bagkropsstilken furet. 6—8 mm. Ikke alm. *bicolor* Shuck.

2 b. Bagkropsstilken trind. 6—8 mm. Alm. *equestris* F.

19. **Psen** Latr.

1 a. Ansigtet med en togrenet Kam mellem Følehornene. 6—7 mm. Ikke sjælden. *atratus* Dbm.

1 b. En Fure i Kammen mellem Følehornene. 6—7 mm. Sjælden. *concolor* Dbm.

20. **Passaloecus** Shuck.

1 a. Mellembrystets Sider med 2 punkterede Linjer, der danner en staaende ret Vinkel.

2 a. Skulderen med en hvid Plet. 6 mm. Ikke alm. *monilicornis* Dbm.

2 b. Skulderen helt sort. 5—6 mm. Alm. *gracilis* Curt.

1 b. Mellembrystets Sider med 3 Linjer, der danner en retvinklet Firkant med den bageste Side manglende.

3 a. Skulderen med en hvid Plet.

4 a. Panden med et Horn. 5—7 mm. Sjælden. *corniger* Shuck.

4 b. Panden uden Horn. 5—6 mm. Sjælden. *turionum* Dbm.

3 b. Skuldrene helt sorte. 5—6 mm. Alm. *insignis* v. d. L.

21. **Pemphredon** Latr.

Stor kulsort Art. 8—12 mm. Alm. *lugubris* Latr.

22. **Cemonus** Jur.

1 a. Det hjærteformede Felt rynket og skarpt adskilt fra den øvrige Del af Mesothorax ved en glat Søm. 6—8 mm. Alm. *unicolor* Latr.

1 b. Det hjærteformede Felts glatte Søm ikke skarpt adskilt fra den øvrige Del af Mesothorax. 6—8 mm. *lethifer* Shuck.

23. **Ceratophorus** Shuck.

Adskiller sig fra de foregaaende nærstaaende Former ved Hornet i Panden. 6 mm. Meget sjælden. *morio* v. d. L.

24. **Diodontus** Curt.

1 a. Kindbakkerne gule. 4—5 mm. Alm. *minutus* F.

1 b. Kindbakkerne sorte. 5—7 mm. Alm. *tristis* v. d. L.

25. **Celia** Shuck.

Vor mindste Gravehveps. Sort. 3—4 mm. Ikke alm. *troglodytes* v. d. L.

26. **Ammophila** Krnb.

1 a. Tredje Cubitalcelle stilket. 12 mm. Sjælden. *campestris* Jur.

1 b. Tredje Cubitalcelle siddende. 12—15 mm. Alm. *sabulosa* L.

27. **Psammophila** Dbm.

1 a. Bagryggen glinsende, næppe behaaret. 10—14 mm. Sjælden. *affinis* K.

1 b. Bagryggen groft rynket, stærkt behaaret. 12—14 mm. Alm. *viatica* Dbm.

28. **Dolichurus** Spinola.

En bred, fremstaaende Plade i Panden. 5—7 mm. Sjælden. *corniculus* Dbm.

II. Pompilidae.

Tabel over Slægterne:

1 a. 2 Cubitalceller. 3. *Aporus.*

1 b. 3 eller 4 Cubitalceller.

2 a. Undermidtcellen og Midtcellen ender i et Punkt.

3 a. 4 Cubitalceller og 3 Discoidalceller.

4 a. Legemet med gullighvid Tegning. 1. *Ceropales.*

4 b. Legemet uden gullighvid Tegning. 5. *Pogonius.*

3 b. 3 Cubitalceller og 2 Discoidalceller. 2. *Pompilus.*

2 b. Undermidtcellen længere end Midtcellen.

5 a. Bagkroppen siddende. Bagskinnebenene tornede. *Priocnemis.*

5 b. Bagkroppen stilket. Bagskinnebenene uden Torne. 4. *Agenia.*

Tabel over Arterne:

1. **Ceropales** Ltr.

1 a. Bagkroppen med Undtagelse af den hvide eller gule Tegning sort. 5—7 mm. Alm. *maculata* F.

1 b. Bagkroppen rød ved Roden. Benene røde. 5 mm. Meget sjælden. *variegata* F.

2. **Pompilus** Schiø.

1 a. Bagkroppen med hvide Pletter. 8—12 mm. Ikke alm. *rufipes* L.

1 b. Bagkroppen sort.

2 a. Øjnenes indre Rand hvidtegnet. 3—5 mm. Sjælden. *cinctellus* v. d. L.

2 b. Øjnenes indre Rand ikke hvidtegnet.

3 a. Fortarserne (Hun) ikke kamdannede. Sidste Led (Han) udvidet indadtil. 6—8 mm. Ikke alm. *niger* Dbm.

3 b. Fortarserne (Hun) kamdannede. Sidste Led (Han) symmetrisk.

4 a. Bagkroppen hvidt silkehaaret. 5—7 mm. Ikke alm. *sericeus* Schiø.

4 b. Bagkroppen ved Segmentrandene med bleggraa, silkeagtige Pletter. 6—8 mm. Sjælden; i Sandegne. Nordsjælland. *plumbeus* F.

1 c. Bagkroppen sort med rød Rod.

5 a. Forryggens Bagrand vinkelformig bøjet.

6 a. Fortarserne ikke kamdannede. 7—10 mm. Alm. *spissus* Schiø.

6 b. Fortarserne kamdannede.

7 a. Metathorax ikke langhaaret.

8 a. Fortarserne med 1 Række Torne. 5—7 mm. Alm. *trivialis* Dbm.

8 b. Fortarserne med 2 Rækker Torne.

9 a. Tredje Cubitalcelle trapezformet. 8—12 mm. Alm. *dispar* Schiø.

9 b. Tredje Cubitalcelle trekantet. 7—10 mm. Ikke alm. *chalybeatus* Dbm.

7 b. Metathorax langhaaret

10 a. Tredje Cubitalcelle stor, ikke trekantet.

11 a. Bagkroppens Rod ikke behaaret. 6—9 mm. Ikke sjælden. *consobrinus* Dbm.

11 b. Bagkroppens Rod behaaret. 10—14 mm. Meget sjælden. *fumipennis* Dbm.

10 b. Tredje Cubitalcelle trekantet. 10—14 mm. Meget alm. *viaticus* L.

5 b. Forryggens Bagrand bueformet. 6—10 mm. Alm. *pectinipes* v. d. L.

3. **Aporus** Spin.

Den tilbageløbende Aare udmunder før Enden af

anden Cubitalcelle; de to første Segmenter rødlige. Sjælden. *dubius* v. d. L.

4. **Agenia** Schiø.

Sort. Han med gult Ansigt og gul Bagkropsspidse. 6—9 mm. Sjælden. *carbonaria* v. d. L.

5. **Pogonius** Dbm.

1 a. Hannen med en hvid Plet paa Bagkropsspidsen, Hunnen med rød Bagkropsrod. 6—9 mm. Sjælden. *hyalinatus* Dbm.

1 b. Helt sort. 6—8 mm. Ikke alm. *hircanus* F.

6. **Priocnemis** Schiø.

1 a. Bagryggen med Børster.

2 a. Issen rager frem over Øjnenes Rande. 8—12 mm. Alm. *fuscus* Dbm.

1 b. Bagryggen uden Børster.

3 a. Sidste Bugled med en Køl. 6—8 mm. Alm. *obtusiventris* Schiø.

3 b. Sidste Bugled uden Køl.

4 a. Medialaaren danner en Bue for 1. Cubitalcellen og en for 1. Discoidalcelle.

5 a. Forvingerne med en stor hvid Plet. 4—8 mm. Alm. *pusillus* Schiø.

5 b. Forvingerne uden eller med en meget utydelig Plet. 4—8 mm. Alm. *parvulus* F.

4 b. Medialnerven danner kun én Bue for begge Celler. 6—10 mm. Alm. *notatus* Ld.

III. Sapygidae.

Kun én Slægt:

Sapyga Latr.

Tabel over Arterne:

1 a. Kroppen med gule Pletter og Baand.

2 a. Bagkroppens 2. og 3. Led røde. 8 mm. Sjælden. *quinquepunctata* F.

2 b. Bagkroppens 2. og 3. Led ikke røde. 8—10 mm. Sjælden. *claviconis* L.

1 b. Kroppens Tegning rød. 10 mm. Sjælden. *similis* F.

IV. **Scoliadae.**

Kun én Slægt:

Første Bagkropsled skarpt afsat fra andet ogsaa paa Ryggen; glinsende sort. *Tiphia* F.

Tabel over Arterne:

Tiphia F.

1 a. Bagbenenes Laar og Skinneben røde (Hun). Første Bagkropssegment med en Tværkøl. 6—10 mm. Ikke alm. *femorata* F.

1 b. Bagbenenes Laar og Skinneben sorte (Hun). Første Bagkropssegment uden Tværkøl. 4—6 mm. Sjælden. *minuta* v. d. L.

V. **Mutillidae.**

Tabel over Slægterne:

1 a. Hannens Forvinger uden Vingemærke. Hunnens Bryststykke uden Indskæringer. *Mutilla* Ltr.

1 b. Hannens Forvinger med Vingemærke. Hunnens Bryststykke med Indskæringer.

2 a. Hannens Forvinger med 4 Cubitalceller; Hunnens Bryststykke delt i 2 Dele ved én Indskæring. *Myrmosa.*

2 b. Hannens Forvinger med 2 Cubitalceller. Hunnens Bryststykke delt i 3 Dele ved 2 Indskæringer. *Methoca.*

Tabel over Arterne:

Mutilla Ltr.

1 a. Første Bagkropssegment ikke afsat fra andet paa Rygsiden. Stor Art. 12—15 mm. Sjælden. *europaea* L.

1 b. Første Bagkropssegment afsat fra andet. 4—7 mm. Alm. *rufipes* Latr.

Myrmosa Latr.

Kun én Art, der meget ligner Mutilla rufipes, men adskilles ved de i Tabellen over Slægterne angivne Karakterer. 5—8 mm. Alm. *melanocephala* F.

Methoca Latr.

Kun én Art. Hunnen kendes paa, at Hovedet er af større Bredde end Thorax, Hannen paa Vingernes 2 Cubitalceller. 6—9 mm. Sjælden. *ichneumonides* Latr.

Lidt om vore Crioceris-Arter.

Da jeg antager, at det vil interessere enkelte af »Aarbogen«s Læsere at erfare lidt om vore *Crioceris*-Arter, skal jeg tillade mig at meddele følgende:

Crioceris merdigera Linn. optraadte for Aar tilbage meget hyppig i Haverne her i Byen. Jeg fandt Billen sidst i April og først i Maj. Efter at jeg havde samlet af begge Køn, satte jeg dem i et Glas, hvori jeg havde friske Blade af den hvide Lilje *(Lilium candidum)*. De begyndte straks med Parringen, og efter denne aflagde den befrugtede Hun smaa Hobe af Æg, der sædvanlig indeholdt 4—6 Stykker, paa Undersiden af Bladene. Efter 14 Dages Forløb kom de første Larver frem og begyndte at nage af Bladkødet. I Begyndelsen var det næppe at se, men efter nogle Dages Forløb begyndte Larverne at sprede sig og æde med større Begærlighed. Efter det første Hudskifte tiltog deres Graadighed med hver Dag. De fortærede Bladene fra Spidsen af, eller ogsaa aad de store Huller paa dem; under dette Arbejde bedækkede Larverne sig med deres egne Ekskrementer. Jeg prøvede at rense et Par af dem, men næppe var de fri for min Berøring, før begyndte de at æde med endnu større Graadighed, og efter 2 Timers Forløb var Ryggen igen bedækket med Ekskrementer. Efter 14 á 16 Dages Forløb var Larverne fuldt udviklede, de forlod Bladene og forpuppede sig i Jorden, som jeg havde paa Bunden af Glasset.

Den 29. Juli 1900 foretog jeg en Tur til Sønder Hostrup ved Aabenraa. Her fandt jeg en længere Række af *C. merdigera* og samtidig 6 Larver; disse var næsten fuldt udviklede og forpuppede sig fra den 2.—6. August. Jeg forsøgte, om det var muligt at faa Imago frem endnu den samme Sommer og stillede Glasset i et Vindue, hvor det var stærkt udsat for Solens Varme. Forsøget lykkedes med 3 Stykker, der fremkom fra den 22. Avgust og følgende Dage.

Den 2. Juni 1900 fandt jeg i Tørning enkelte Stykker af *Crioceris brunnea* Fabr. Denne Bille er, som bekendt, meget vanskelig at kætse, da den lader sig falde ned i Græsset ved den mindste Bevægelse. Medens jeg forsigtig søgte efter Billen, opdagede jeg Larven paa Indersiden af Bladene paa *Convallaria majalis*. Jeg tog nogle Larver med hjem for at klække dem. Forsøget lykkedes kun med to Stykker, der forpuppede sig den 10. Juni, og Imago

fremkom den 30. Juni. Aarsagen til det daarlige Resultat maa søges i Mangel paa friske Blade.

Den 26. Juli tog min Søn i en Have i Husum *Crioceris Asparagi* Linn. i stort Antal samt over 100 Larver. Ved hans Hjemkomst var imidlertid en Del af Larverne døde. Resten fodrede jeg med *Asparagus officinalis*. Fra den 8. til 15. August havde alle forpuppet sig, og fra Slutningen af August til hen i September fremkom ialt 24 Imago.

Crioceris 12-punctata Linn. fandt jeg første Gang i Juli 1883 i stort Antal i en Have i Husum; senere har jeg fundet enkelte i Slesvig og Sønderborg. Udviklingen af denne Art har jeg ikke iagttaget, da jeg aldrig har fundet dens Larve. En gammel Gartner her i Byen har fortalt mig, at han i Avgust har fundet en Larve i Bærrene og undertiden fuldt udviklede Biller, der nøje passede paa min Beskrivelse af *C. 12-punctata*. Endelig maa jeg bemærke, at jeg i de sidste Aar ikke har kunnet opdrive Dyret igen.

Haderslev i Februar 1901.

L. Andersen.

Fangsten af Aadselgravere.

I »Flora og Fauna« for 1894 findes en lille Artikel med Overskriften: »Hvorledes man fanger Aadselgravere«. Da det maaske kan interessere Læserne af »Aarbogen« at høre lidt mere om samme, skal jeg meddele, hvorledes jeg med Held har forsøgt det.

Jeg købte hos en Pottemager en større Potte, indvendig glasseret. Denne gravede jeg ned i Jorden til den øverste Rand i en lille Skov i Nærheden af Byen. Over Aabningen lagde jeg først nogle tykkere Grene og oven paa samme nogle Sten og tilsidst Blade og Græs, saa det hele saa ud som de øvrige Omgivelser. I Potten havde jeg lagt nogle Ben, gamle Osteskorper, Fiskehoveder o. s. v. Paa denne Maade samlede jeg *Necrophorus humator, ruspator, mortuorum, vestigator* og *vespillo, Silpha littoralis, tristis* og *obscura, Catops fuscus, picipes, nigricans, coracina, nigrita, grandicollis* og *tristis, Nitidula bipustulata, obscura* og *4-pustulata, Creophilus maxillosus, Ocypus similis, Philonthus laminatus* og flere *Aleochariner*.

Man har den Fordel ved at benytte en Potte, at Dy-

rene, som falder ned deri, ikke kan komme op igen, og naar man medbringer det Stykke, som man bruger ved Sigtning, kan man hælde hele Pottens Indhold ud derpaa og straks overse, hvad den indeholder. En Kasse fyldt med Jord, som Hr. M. omtaler, lader sig vel bruge, men det er langt besværligere at overse og finde hele dens Indhold. Jeg kan af egen Erfaring anbefalede Potten, som et Middel, hvorved man paa en nem Maade kan forskaffe sig mange rare Ting.

Haderslev i Februar 1901.

L. Andersen.

Om Misteldroslen og Mindre Korsnæb som Ynglefugle her i Landet.

Svar til Hr. Magnus Christiansen.

Hr. M. Christiansen fremkom i foregaaende Aarg. af nærværende Aarbog med et Par kritiske Bemærkninger til min Artikel »Danmarks Fugleverden i det 19. Aarhundrede og Fugleværnssagen«, hvilke jeg herved tillader mig at imødegaa. Hr. Christiansen vil betegne *Misteldroslen* som en almindelig Ynglefugl, hvilket jeg absolut bestrider. Hr. C. anfører den som ynglende i Omegnen af København, Sorø og Horsens, Skovene paa Jyllands Østkyst o. s. v., og hertil nævner han som Kildeskrift »Skandinaviens Fugle«. Hr. C. burde vide, at »Skandinaviens Fugle« er et forældet Værk at citere, hvor det gælder en Nutidsoversigt over en Fugleverden; de Opholdssteder, der er angivne i nævnte Skrift, har for mange Fugles Vedkommende forandret sig i de forløbne Aar siden Værkets Fremkomst. For Misteldroslen passer dets Angivelser ikke; jeg har f. Eks. aldrig truffet den i Københavns Omegn og kender heller intet Eksempel paa, at andre der i de senere Aar har fundet den ynglende, og ved Sorø findes den absolut ikke. Midtsjællands Skove kender jeg ud og ind, og tør bestemt paastaa, at Misteldroslen ikke er fundet ynglende der i de senere Aar.

Imidlertid er den jo i de senere Aar nævnt som Ynglefugl i et Par Lokalbeskrivelser (fra Viborg og Sydsjælland), men kun den ene (Viborg) betegner den som »meget almindelig«. Dette har jeg tilladt mig at se lidt tvivlende

paa, men efter at Hr. C. nu meddeler mig, at den ogsaa paa Silkeborgegnen er almindelig, stiller Sagen sig selvfølgelig lidt anderledes. Havde dette Forhold været mig bekendt, før Artiklen blev skrevet, vilde jeg rimeligvis ogsaa have nævnt Misteldroslen som en af vore Ynglefugle.

Med Hensyn til *Mindre Korsnæb,* da kan der ganske vist disputeres om, hvor vidt den skal henregnes til vor faste Fauna. — Men efter den indgaaende Beskrivelse, der i »Viborg Omegns Fugle«, gives af dens Forhold der paa Egnen i 1888—89, mener jeg — at den kan. At den, som Hr. C. bemærker kun, naar her er fuldt op af Naaletræfrø, slaar sig til Ro her, er netop en Grund til at antage, at om den ikke allerede er det, den da sikkert vil blive en fast Ynglefugl hos os. Dens Ynglebetingelser her stiger jo for hvert Aar, samtidig med Hedernes Omdannelse til Naaletræplantager.

Hr. C. bestrider ligeledes min Angivelse af, at Lærkerne er i Aftagen. Det forholder sig ikke desto mindre saaledes for Midtsjællands Vedkommende, og Ornithologer fra andre Egne har i Udtalelser til mig delt min Opfattelse. Selv om de i enkelte Lokalbeskrivelser er nævnte som tiltagende, tror jeg dog, at min Angivelse vil være rigtig for hele Landet taget under et. Og det bedes bemærket, at min Artikel er skrevet som en kortfattet Oversigt over Danmarks Fugleliv i hele det forløbne Aarhundrede, hvilket Titlen udtrykkelig angiver, ikke som en Statusoversigt over de forskellige Lokalforhold, hvilket Hr. C. synes at anse den for.

Endelig til Slutning et Par Oplysninger om nævnte Artikel. Den blev skrevet i Foraaret 1900 for Fugleværneforeningen »Svalen«, der udgav den som Flyveskrift; men inden den gik i Trykken ønskede jeg en kompetent Dommer, en Fagmands Udtalelser om den. Hr. Professor Grønlund gennemsaa den og gav den sin varmeste Anbefaling, ligeledes fra andre bekendte Autoriteter paa Ornithologiens Omraade har jeg faaet anerkendende Udtalelser om Artiklen. — Jeg anfører dette som et Svar til den lidt uklædelige Overlegenhed (specielt i en Aarbog, der skrives af og for »Amatører«) hvormed Hr. Magnus Christiansen indleder sine Notitser, for hvilke jeg ellers kun kan være Hr. Christiansen taknemlig.

p. t. Halmstad, Sverrig, Marts 1900.

Orla Bock.

„Flasken"s Flora.

Vegetationen paa et udfyldt Areal i Horsens Fjord.

Da jeg i Aarene 1896, 97 og 98 botaniserede i Horsens Omegn, var der særlig en af udfyldt Mudder bestaaende Lokalitet, hvis Flora forekom mig interessant, fordi Planterne her optraadte i ret typiske Bælter. Da slige Lokaliteter, saa vidt mig bekendt, kun er lidet undersøgte, gjorde jeg adskillige Optegnelser, som jeg mener kan have Interesse for Botanikere og maaske give Stødet til, at lignende Lokaliteter, der rimeligvis findes mange andre Steder, bliver nøjere undersøgte. Navnlig mener jeg, at det kunde være interessant at faa konstateret, om Cyperaceerne (Halvgræsserne) og Juncaceerne (Sivene) altid mangler, som Tilfældet var her.

Den ret anselige Horsens Fjord strækker sig syd for Byen ca. en Fjerdingvej ind i Landet og danner en Vig, populært kaldet »Flasken«, i hvilken Vandstanden kun er ringe. Ved Lavvande ligger derfor store Stykker saa tørre, at der kan spadseres over til en Landtunge, der strækker sig ud omtrent midt i Vigen, og langs hvis Sydside et Aaløb danner en bred Rende. Imod denne Landtunge og parallelt med den føres hvert Aar lange Pælebroer ud i Vigen, og her køres Mudderet, der opmudres fra Fjordrenden, ud paa smaa Tipvogne og væltes ud paa begge Sider af Broerne. Derved dannes efterhaanden lange, lave Volde, der strækker sig som Tunger ud i Vigen. Naar disse har hvilet nogle Aar, fyldes der igen Mudder ovenpaa, og efterhaanden forbindes altsaa de lave Volde med hinanden. Paa sine Steder dannes derved smaa Vandhuller, der imidlertid hurtigt tørrer ud, og derfor ikke faar nogen nævneværdig Betydning for Floraen.

Stykker af det udfyldte Mudder ligger altsaa brak i aarevis og bedækkes derfor lidt efter lidt med en ejendommelig og uensartet Flora, der i første Række betinges af Mudderets Friskhed og Grundvandets Højde, dernæst af Mudderets Sandighed, Kalk- og Saltholdighed. Man kan her, som ved Klægdannelserne paa Vestkysten, iagttage i hvilken Rækkefølge Planterne indfinder sig.

Efter den første Sommers Udtørring synes Overfladen ligesom at være undergaaet et Jordskælv, idet der er dannet dybe Furer paa Kryds og Tværs af $^1/_2$ Alens Bredde og indtil 1 Alens Dybde, der gør det ret besværligt at

færdes i den tætte Vegetation. Dog kan man ikke gaa der den første Sommer, idet den tørre Mudderskorpe ofte kun er et Par Tommer tyk, hvorfor jeg ikke har kunnet undersøge den første Chenopodiaceflora (Salturtflora) nøjere, men har dog kunnet konstatere Tilstedeværelsen af to Bælter, nemlig Salicornia (Salturt) nærmest Vandet og dernæst andre Chenopodiaceer (Salturter), iblandede Bladrosetter af Aster Trifolium (Strand-Asters).

Efter den næste Sommers Forløb dannes ret typiske Bælter, som jeg har givet Navn efter den Plante, der ved sin Mængde giver det sin Karakter. Nemlig yderst ved Vandet *Cochlearebæltet*. derefter *Festucabæltet*, endvidere *Lepidium ruderale Bæltet* og tilsidst *Matricaria discoidea Bæltet*. Paa mange Steder, hvor der er Sænkninger paa Tværs af Voldene, gaar disse Bælter over i hinanden, navnlig de to førstnævnte, men ogsaa paa andre Steder kan dette ske, rimeligvis paa Grund af Jordbundens mere eller mindre porøse Beskaffenhed, der lader Grundvandet sive højere op eller forhindrer dette ved tilfældigt indblandede Stoffer.

I *Cochlearebæltet* dannes Hovedvegetationen af Cochlearia officinalis (Læge-Kokleare), Chenopodium rubrum (Rød Gaasefod) og C. glaucum (Blaagraa G.), Atriplex littoralis (Strand-Melde), Salicornia herbacea (Kveller), Rumex conglomeratus (Nøgleblomstret Skræppe), Nasturtium palustre (Kær-Brøndkarse). Dette Bæltes Vegetation er som Helhed mindre tæt, og Planterne staar enkeltvis og spredt. Salicornia optræder i smaa Eksemplarer og nær Vandkanten. I Furerne her findes ikke sjældent Marchantia polymorpha (almindelig Levermos).

I *Festucabæltet* optræder enkelte Individer ofte med gigantiske Former, navnlig for Dicotyledonernes (Tokimbladede) Vedkommende. Naar undtages Agrostis alba (Krybende Hvene) er Monocotyledonerne (Enkimbladede) ikke særlig kraftigt udviklede. Foruden Agrostis alba, der staar enkeltvis og spredt, vokser her fortrinsvis Festuca pratensis (Eng-Svingel) og i et aldeles bestemt Bælte, endvidere Glyceria maritima (Strand-Sødgræs) og G. distans (Udspærret S.) i blaagraa Former, Agrostis Spica venti (Langstakket Hvene), Epilobium pubescens (Dune-Dueurt), Barbarea stricta (Rankskulpet Vinterkarse), Valeriana officinalis (Læge Baldrian), Eupatorium cannabinum (Hampagtig Hjortetrøst), Odontitis littoralis (Strand-Rødtop), Matricaria inodora f. salina (Lugtløs Kamille), Aster Trifoliun (Strand-Asters), Sonchus asper (Ru Svinemælk)

og Lepigonum marinum (Strand-Hindeknæ). I 1897 fandtes et enkelt Eksemplar af det indslæbte Græs Polypogon monspellienses Desf. Enkelte Eksemplarer af Barbarea stricta, der er ret almindelig i Horsensegnen, kan være indtil 2 Alen høje; en Stængel maalte endog ved Roden en Tomme i Gennemsnit.

Lepidium ruderale (Stinkende Karse) hersker herefter næsten enevældig. Den noget saltholdige, lidet fugtige Jordbund er her sandet og rig paa hensmuldrende Østers- og Muslingeskaller. Da Lepidium ruderale tillige findes omkring gamle Murværker og Steder, hvor der henkastes Kalkrester, ligger det nær at antage, at den kulsure Kalk spiller en Rolle for dens Eksistens og altsaa her indvirker paa Bevoksningens store Frodighed og Tæthed. Paa enkelte Steder naaede Vegetationen mig saaledes endog til Knæene. Luften forpestes i lang Omkreds, og naar Vinden er sydlig, bæres Stanken ind over Byen, og Folk siger da, at »Flasken lugter«, idet de fejlagtig antager, at det skyldes det udfyldte Mudder. Men da Stanken ogsaa er der, naar intet Mudder er udfyldt, kan den kun hidrøre fra ovennævnte Plante, og selv er jeg overbevist om, at det forholder sig saaledes. Herigennem gives tillige et godt Begreb om, i hvor store Mængder den optræder. — I Smaakrat, der undertiden er 2 Alen højt, vokser Sisymbrium Sofia (Finbladet Vejsennep) og S. officinale (Rank Vejsennep), endvidere enkeltvis Melliotus altissimus (Høj Stenkløver) og M. albus (Hvid St.), Matricaria discoidea (Skive-Kamille) og M. inodora (Lugtløs K.), Gnaphalium Germanicum (Kugleblomstret Evighedsblomst) og G. minimum (Liden Evighb. En lille Samling 1897), Festuca rubra (Rød Svingel), Bromus mollis (Blød Hejre) og B. sterilis (Gold H.), Hordeum murinum (Gold Byg), Holcus lanatus (Fløjelsgræs), Lolium perenne (Alm. Rajgræs), Agropyrum repens (Alm. Kvik) og igen tuevis Agrostis alba med Spor til Udløbere og kraftigere Vækst. — Dersom en enkelt af Voldene faar Lov til at ligge flere Aar uberørt, sygner Lepidium ruderale hen. Der er et Mundheld blandt Fiskerne, at den kun bliver tre Aar paa et Sted, og det synes at passe her, idet Jordbundens gradvise Formuldning forhindrer Massevoksningen. Naar Lepidium ruderale har ophørt at vokste, tager

Matricaria discoidea Têten, navnlig hvor Voldene gaar over i det faste Land, og hvor de ad kunstig Vej er bleven jævnede og faar Lov til at skøtte sig selv.

For faa Aar siden, jeg tror 1895, viste den sig første

Gang ved Havnen, og nu er den Karakterplante paa store Arealer der. Sammen med den vokser spredt Plantago major (Kæmpe-Vejbred), Senecio vulgaris (Brandbæger), Polygonum aviculare (Pileurt), Aethusa cynapium (Hundepersille), Rumex crispus (Skræppe) og flere af de i Lep. ruderale-Bæltet, og deriblandt navnlig Agrostis alba paa bare Pletter med alenlange Rankeudløbere, men uden de kraftige Tuer, der var karakteristiske for de fornævnte Bælter. Den Paastand, at Antallet af Monocotyledoner aftager med Frugtbarheden, synes i de her beskrevne Bæltedannelser at bekræfte sig.

For at faa en Oversigt over de fundne Arter og deres Antal for mulig Sammenlignings Skyld er nedenforstaaende Liste hidsat.

Equisetum arvense.

Agrostis alba.
Spica venti.
Agropyrum repens.
Bromus mollis.
Festuca pratensis.
rubra.
Glyceria distans.
maritima.
Hordeum murinum.
Holcus lanatus.
Lolium perenne.
Phleum pratense.
Polypogon monspelliensis 1897.
Schedonorus sterilis.
tectorum 1898.
Secale cereale.

Aethusa cynapium.
Artemisia vulgaris.
Atriplex littoralis.
hastata.
Barbarea stricta.
Cakile maritima.
Carduus crispus.
Chenopodium album.
glaucum.
rubrum.
Epilobium pubescens.
Eupatorium cannabinum.
Euphorbia Helioscopia.
Peplus.
Gnaphalium Germanicum.
minium.
Lepidium ruderale.
Lepigonum marinum.
Matricaria discoidea.
inodora.
f. salina.
Melilotus albus.
altissimus.
Nasturtium palustre.
Odontites littoralis.
Plantago major.
Polygonum aviculare.
Reseda odorata 1898.
Rumex conglomeratus.
crispus.
maritimus.
Salicornia herbacea.
Senecio vulgaris.
Sisymbrium officinale.
Sofia.
Sonchus asper.
oleraceus.
Taraxacum officinale.
Urtica urens.
Valeriana officinale.

Marchantia polymorfa,
samt nogle enkelte Mosser.

Betragtes denne Liste nærmere, lægges straks Mærke til dens Mangel paa Cryptogamer (naar undtages Equisetum arvense), dens Righoldighed paa Phanerogamer, og

atter det forholdsvis ringe Antal Monocotyledoner; Cyperaceer og Juncaceer mangler saaledes ganske. Mærkeligt er det, at hverken Juncus Gerardi (Botnisk Siv) eller J. compressus (Fladstraaet S.) findes, da de begge vokser frodigt et halvt hundrede Alen fra den nærmest Byen værende Vold. Endvidere ser man, at der blandt de typiske Planter ret tilfældigt vokser Planter som Eupatorium, Epilobium o. f. a. At disse Vindfrøspredningsplanter findes her, skyldes rimeligvis Søndenvinden, da Engene ved Flaskens Sydbred netop huser disse Planter. Barbarea stricta kan jeg følge direkte fra dens Voksested paa Bygholms Eng ved Aaen, den samme, der løber ud i Flasken, og hvis Strøm netop skyller op mod den yderste af Dyndvoldene. Det er mærkeligt nok, at Cyperaceer og Juncaceer ikke ogsaa er hidførte ad denne Vej.

Naar jeg mener, at denne Lokalitet fordrer nærmere Undersøgelse, er det, som før sagt, fordi der findes flere lignende herhjemme, og selv om de kun er periodiske, for saa vidt som de forsvinder ved Kultivering, saa vil der dog altid et eller andet Sted være Udfyldningsarbejder i Gang, saa Lokaliteten vil være til Stede, og muligvis vil Floraen vise sig at stemme nogenlunde overens med den af mig her beskrevne ved Horsens Havn.

København, den 17. April 1901.

K. Wiinstedt.

Rettelser til Artiklen „Flasken"s Flora: Nederste Linje Side 23 staar Trifoliun, l Trifolium; i Slutningen af 5. og 6. Linje f. n. paa samme Side ombyttes Bindetegnet og „t"et, og i 3. Linje f. n. rettes Odontitis til Odontites; i 20. Linje f. n. paa Side 24 rettes Melliotus til Melilotus.

Bidrag til den jydske Fuglefauna.

Iagttagelser fra Omegnen af Ejstrup pr. Nørresnede i Tidsrummet 1874—1901.

Af **N. Larsen.**

Naar man undtager Kystfuglene findes der paa den Egn, de efterfølgende Optegnelser omfatter, Tiltrækningspunkter for hele den danske Fugleverden; her er store Naaleskove paa flere hundrede Tdr. Land — og i en nær Fremtid vil de vokse til Skove, der omfatter Tusender af Tønder Land — her findes store Moser omgivne af vidtstrakte Heder og Sandflugter, hvor kun sjældent et Menneskes Færden griber forstyrrende ind i Fuglenes Liv. Her er endelig tætbuskede Rester af urgamle Skove, Krat af Eg, Asp, Birk, El og Lind, isprængt og sammenvokset ved flere Slags Buskvækster, og her findes romantiske Bakkestrøg med ældgamle Bøgeskove, i hvis Bund Kristtornen (Ilex europæus) endnu vokser vildt. To store og nogle mindre Vandløb snegler sig, omgivne paa Siderne af et Engbælte, i langsomt Løb gennem Egnen og passerer flere Smaasøer, hvis Bredder er bevoksede med Siv og Rør.

Men det urgamle Præg, der hist og her har holdt sig op i Nutiden, vil dog snart forsvinde ved Hedens Opdyrkning og Beplantning; Moserne kommer under Kultur, og Vandløbene reguleres, hvorved de nødvendige Betingelser for mange Fuglearters Bestaaen paa Egnen forsvinder, men samtidig forøges vor Fuglebestand med andre Arter, særlig Beboerne af Naaletræskove; disse Arter finder udmærkede Lokaliteter.

I det efterfølgende har jeg noteret, hvad jeg har truffet og iagttaget her paa Egnen — uden synderlig fremmed Bistand — siden 1874 og til Dato (Marts 1901).

* * *

Kongeørn (Aquila fulva L.). Ses næsten hvert Efteraar i de udstrakte Hedeplantager, hvor den er en slem Fjende for Harerne og det større Fuglevildt. Da denne mægtige Røver er meget opmærksom, bliver den sjælden fældet. Er skudt ved Vrads pr. Nørresnede 1. Aug. 1889 (findes i min Samling). Skudt ved Fruegaards Plantage 9. Marts 1896 af Skovløber H. Flyger.

Fiskeørn (Pandion haliaëtus L.). Ligesom forrige ikke sjælden paa Efteraarstrækket, paa hvilken Tid den gerne opholder sig strejfende op og ned langs Skernaaen og ad

de tilstødende Vandløb, hvor den med sammensluttede Vinger styrter fra Luften ned i Vandet efter Fisk; naar den med sit Bytte kommer paa Vingerne igen, ryster den Vandet af sig i Flugten. Skudt ved Palsgaard Plantage 15. Septbr. 1888 af H. Andersen, Arreskov (min Samling).

Vandrefalk (Falco peregrinus Briss). Denne Falk ses kun sjælden her paa Egnen. 2 Ekspl. findes i min Samling; det ene (en Han) er skudt i Ejstrup 6. August 1885, det andet (en Hun) i Gludsted pr. Nørresnede 5. Oktbr. 1899.

Lærkefalk (Falco subbuteo L.). Ses kun enkelte Gange i Træktiden jagende hen over Markerne, hyppigst i April. Den er ikke skudt her de sidste 26 Aar.

Dværgfalk (Falco lithofalco). Meget alm. i Træktiden, særlig om Efteraaret. Den skydes næsten hvert Aar her paa Egnen.

Taarnfalk (Tinnunculus alaudarius Briss.). Ynglede for flere Aar siden i Ejstrup Kirke, sidste Gang 1891; formodentlig er den bleven ked af den stadig voksende Allike-Koloni (mellem 20 og 30 Par), som optog Redepladserne.

Alm. Musevaage (Buteo vulgaris Bechst). Er ikke alm. her paa Egnen. Den yngler, saa vidt jeg ved, kun i Hastrup, Rørbæk og Velling Skove, og der findes kun et enkelt Par i hver.

Laaddenbenet Musevaage (Buteo lagopus Brünn). Strejfer omkring paa Egnen hver Vinter; af og til bliver den skudt; i min Samling har jeg den i 3 Ekspl. fra Ejstrup Sogn.

Rød Glente (Milvus regalis Briss). Glenten ses noget sjælden her paa Egnen; dog har den ynglet i Velling Skov. Et Ekspl. blev skudt 22. Septbr. ved Nørresnede (Lundsgaard); min Søn skød en smuk Han d. 18. Aug. 1893.

Spurvehøg (Astur nisus L.). Alm. ynglende i alle de smaa Skove her paa Egnen.

Duehøg (A. palumbarius L.). Har, saa vidt jeg ved, ikke ynglet paa Egnen i de senere Aar. Jeg har 3 Ekspl. i min Samling fra Ejstrup Sogn.

Hvepsevaage (Pernis apivorus L.) Denne Fugl vides kun skudt en Gang paa Egnen, nemlig ved Nørresnede 20. Oktbr. 1891 (i min Samling).

Rodbrun Kærhøg (Circus aeruginosus L.). Ses af og til om Efteraaret ved Ejstrup Sø.

Graa Kærhøg (Circus cineraceus L.). Skudt af Gdjr. H. Jensen, Tollund, 20. Oktbr. 1885 samt i Palsgaard Plantage af Forstassistent Wøldike, som antog, at den ynglede der.

Blaa Kærhøg (Circus cyaneus L.). Ses hvert Efteraar og Vinter strejfende om her paa Egnen, hvorfra jeg har modtaget flere Ekspl., af hvilke 2 Hanner og 1 Hun findes i min Samling.

Sneugle (Nyctea nivea Thunb.). Anskudt ved Skibild, Arnborg Sogn, i Efteraaret 1894. Skudt paa Thyregod Mark 1871 af Thomas Jensen. Set paa en Bakke ved Thyregod i Ejstrup Sogn 1875 af O. Saaby.

Minervas Ugle (Athena noctua Retz.) Yngler overalt i Kirkerne her paa Egnen. Er en slem Fjende for Stæren, hvis Unger den trækker ud af Kasserne med Kløerne, hvilket jeg har været Øjenvidne til et Par Gange.

Natugle (Syrnium aluco L.). Denne Ugle nævnes kun, fordi jeg mærkværdig nok aldrig har truffet den her paa Egnen.

Sump-Hornugle, Hedeugle (Otus brachyotus Grn.). Truffen ynglende flere Gange paa Hederne; meget alm. om Efteraaret.

Alm. Hornugle (Otus vulgaris Flem.). Yngler overalt paa Egnen i Skove og Krat, ofte i forladte Kragereder; om Efteraaret strejfer den omkring i Haverne. Om Dagen røber Spurvene gerne dens Skjulested ved deres Samling i Flok og Angstskrig for det katteagtige Dyr.

Bjærgugle (Bubo maximus Sibb.). Skudt i et Krat tæt ved Ejstrup i Efteraaret 1875.

Slørugle (Strix flammea L.). Kun truffen én Gang ved Ejstrup Kirke, hvor en af mine Sønner fangede den. Skudt et Par Gange paa Egnen i Løbet af 20 Aar.

Stor Tornskade (Lanius excubitor L.). Træffes ikke sjældent om Efteraaret og Vinteren ved Hegn og i Haver, hvor den af og til bliver skudt. Jeg har haft 5 Eksempl. her fra Egnen.

Rødrygget Tornskade (Lanius collurio L.) Findes ynglende overalt, hvor der er Krat eller tæt Hegn.

Grønspætte (Picus viridis L.). Træffes ikke saa sjældent om Efteraaret strejfende omkring i Haverne. Den yngler formentlig i Palsgaard Skove og Rørbæk Skov.

Stor Flagspætte (Picus major L.). Findes i samme Antal som ovennævnte og paa samme Lokaliteter.

Mellem-Flagspætte (Picus medius L.). Kun skudt en Gang her paa Egnen paa en Tømmerplads, hvor den satte sig paa noget raadent Tømmer, og hvor den i al Fortrolighed forsynede sig med Larver, indtil den faldt for en Tømrersvends Skud.

Alm. Træpikker (Certhia familiaris L.). Ikke alm.; den træffes kun af og til i Træktiderne i Selskab med Mejser og Fuglekonger; dens fine pibende Stemme skælnes let fra Mejsernes snærrende Lokketone.

Alm. Vendehals (Jynx torquilla L.). Sjælden her paa Egnen. Skudt ved Fruegaard i Ejstrup Sogn i Maj 1888 (Saaby); selv har jeg skudt den paa min Mark, hvor den sad paa et oprejst Riveskaft d. 10. Maj 1890, og i min Have den 6. Maj 1891.

Spætmejse (Sitta evropæa L.). Jeg har kun set denne Fugl en Gang i Ejstrup, den 5. Novbr. i min Have, og jeg har aldrig truffen den i Palsgaard Skovdistrikt, hvor den dog formentlig af og til kommer.

Gøg (Cuculus canorus L.). Er i Yngletiden stærkt repræsenteret paa Egnen, især paa Hedebrinker langs Vandløbene og Hedemoserne, hvor man fra den tidligste Morgenstund hører dens livlige Kukken. Den finder sig let en Plejemoder for sine Unger blandt den Mængde af Engpibere, som yngler her.

Allike (Corvus monedula L.). Har ynglet i Ejstrup Kirke i flere Aar, i de senere Aar 10 til 15 Par. Mine Børn opklækkede en Unge, der var falden ned paa Kirkegaarden; den blev saa tam, at den fløj ud og ind hos os og fulgte mest med Børnene overalt i Marken, ja selv til Skolen, hvor Læreren ofte maatte kaste den ud. Den begyndte at drille Naboerne og fik et daarligt Rygte paa sig. I vort eget Hus fik den aldrig Lov til at komme, men maatte tage til Takke med et Leje i Stalden hos Køerne og hos nogle Duer, som den omgikkes helt fortrolig med. Hen paa Efteraaret kom den i daglig Forbindelse med de andre Alliker, og vi prøvede paa at jage den til Kirken, hver Gang den kom ned i Gaarden. Til

sidst — lige før Vinteren — forsvandt den, og ingen tænkte mere derover, før jeg først i Marts næste Aar en Morgen tidlig traf en Allike, der sad paa Møddingen ude i Gaarden; den var usædvanlig nærgaaende, og det anede mig straks, at det var den, som Børnene havde tæmmet. Da jeg kaldte den ved sit Kælenavn (»Tulle«), baskede den stærkt med Vingerne, gav et Skrig fra sig og blev gaaende; om Aftenen fløj den ind i Stalden, hvor den overnattede paa sin gamle Plads i 3 à 4 Nætter. Derpaa blev Vejret bedre, der kom flere af dens Kammerater i Kirken, og vi mærkede ikke til den senere.

Ravn (Corvus corax L). Er meget sjælden nu; for 20 Aar siden ynglede den i de fleste Skove, selv i Egekrat; nu er den kun en tilfældig Gæst her.

Graa Krage (Corvus cornix L). Har her paa Egnen formeret sig i de senere Aar og er Sanglærkens værste Fjende. Man ser den Dage igennem vandrende Ager op og Ager ned for at finde og plyndre Lærkerederne, af hvilke her er ualmindelig mange.

Sort Krage (Corvus corone L.). Ses af og til; jeg modtog den fra Palsgaard, hvor den var sammen med den graa Krage; ligeledes fra et Krat ved Ejstrup, hvor den ogsaa holdt sig til den graa Krage.

Nøddekrige (Nucifraga caryocatactes L.). Denne Fugl modtog jeg fra Palsgaard den 12. Septbr. 1888 (Wøldike) og fra Ejstrup Storgaard 18. Okthr. 1893 (Faber); dette er alt, hvad jeg har set af denne Fugl her paa Egnen indtil Efteraaret 1900, da den i Oktober og November strejfede om overalt; jeg modtog 4 til Udstopning fra Egnen.

Alm. Skade (Pica caudata Flemm.). Er i Aftagen; kun 2 eller 3 Par yngler endnu her i Omegnen. Den er en slem Fjende for Lærker og andre Fugle, der yngler paa Jord, da den plyndrer Rederne baade for Æg og Unger, som den har en sjælden Evne til at finde.

Skovskade (Garrulus glandarius L.). Yngler overalt i Krat og Skove; har formeret sig i de senere Aar.

Alm. Stær (Sturnus vulgaris L.). Formerer sig stærkt for hvert Aar, da det saa at sige er bleven en Modesag at faa Husgavlen behængt med Stærkasser, hvilket dog vel ogsaa er til Fordel for Landmanden; den følger tro-

lig efter Ploven og opsamler Mængder af skadelige Larver.*)

Silkehale (Ampelis garrulus L.). Denne smukke Fugl træffes kun sjældent her· jeg modtog den fra Hampen pr. Nørresnede i Januar 1898. I Efteraaret 1900 har den sammen med Nøddekrigen strejfet om i smaa Flokke, hvoraf jeg har modtaget et Par Stykker.

Hærfugl (Upupa epops L.). Denne ellers saa sjældne Fugl modtog jeg fra Lundfold, Brande Sogn, 16 Maj 1883. En af mine Sønner skød et meget smukt Eksemplar paa min Mark tæt ved Gaarden d. 28. April 1897.

Isfugl (Alcedo ispida L.). Har i mange Aar opholdt sig ved Lystrup Aa pr. Bryrup, hvor den har ynglet; ligeledes ses den næsten hver Vinter ved Vandmøllerne her paa Egnen. Jeg har flere Gange set den ved Ejstrup Sø i August Maaned. Jeg har den i min Samling fra forskellige af Egnens Lokaliteter.

Ellekrage (Coracias garrula L.). Skal efter paalidelig Kilde flere Gange være set i Salten Skov. Konservator A. Sørensen i Horsens har meddelt mig, at han i 1898 saa Ellekragen sidde paa en Gren nogle faa Skridt fra Vejen, som han passerede.

Natravn (Caprimulgus europæus L.). Er stærkt i Aftagende ved Ejstrup. For flere Aar siden kunde man om Aftenen i Maj og Juni høre dens snurrende Parringsskrig overalt, hvor man gik; nu er den kun ret alm. paa Heden.

Mursejler (Cypselus apus L.). Ses kun paa Trækket, paa hvilket Tidspunkt jeg har skudt den et Par Gange her.

Forstuesvale (Hirundo rustica L.). Meget alm.; den synes helst at ville bygge i straatækkede Huse, maaske fordi der er for stærk Varme under Tegl, Tagpap og Skifer.

Bysvale (Hirundo urbica L.). Foretrækker Bygninger med Tegl, Tagpap og Skifer til Yngleplads; i hvert Tilfælde har den ikke ynglet i Ejstrup før i de sidste 5 Aar og i den Tid stadig holdt sig til de ovennævnte Bygninger; dog har kun 3 à 4 Par ynglet her.

---

*) Men ogsaa mange nyttige, saaledes Løbebillelarver. Ligeledes æder Stæren mange Regnorme, der absolut maa kaldes „nyttige". Desuden er det en bekendt Sag, at Stæren mange Steder foraarsager stor Skade i Haverne. Stæren er derfor ikke en absolut nyttig Fugl.
J.-H.

Digesvale (Hirundo riparia L.). Yngler i stor Mængde overalt i Mergel- og Sandgrave, undertiden meget sent paa Sommeren; saaledes fandtes dens Rede her den 26. Septbr. 1889 med 4 ikke flyvefærdige Unger.

Graa Fluesnapper (Muscicapa grisola L.). Yngler sjældent her. Jeg har set dens Rede paa et Bjælkehoved ved Vester Mølle. Paa Trækket er den alm.

Broget Fluesnapper (Muscicapa atricapilla L.). Er alm. paa Trækket, men jeg har aldrig fundet den ynglende her; om Foraaret kommer Hannerne ca. 8 Dage før Hunnerne.

Vandstær (Hydrobata cinclus L.). Træffes næsten hvert Efteraar ved Vandløbene her paa Egnen; fra Lystrup Aa ved Velling har jeg i Løbet af 5 Aar modtaget ca. 10 à 12 Stkr.

Kramsfugl (Turdus pilaris L.). Er som Trækfugl alm. baade Foraar og Efteraar. En enkelt Gang har jeg sidst i Juli set den følge med en Flok Stærer.

Ringdrossel (Turdus torquatus L.). Ses i det alm. Drosseltræk hvert Aar. Hunnen er let at komme paa Skud, hvorimod Hannen er meget forsigtig.

Sangdrossel (Turdus musicus L.). Yngler overalt i Skove og smaa Plantninger og tiltager stærkt i Antal, vel sagtens paa Grund af den store Plantageforøgelse paa Egnen, der i Løbet af nogle Aar vil forandre Egnens Fuglefauna en Del; enkelte Arter, særlig Droslerne, vil blive stærkt forøgede i Individantal.

Misteldrossel (Turdus viscivorus L.). Holder sig til de store Skove og ses sjældent i smaa Plantninger. Den yngler formentlig i Palsgaard Plantage, hvor jeg har set den i Maj og Juni.

Sortdrossel, Solsort (Turdus merula L.). Har ligesom Sangdroslen formeret sig stærkt og yngler overalt i Haver og Smaaplantninger, hvorfra man hører dens fløjtende Triller Morgen og Aften.

Vindrossel (Turdus iliacus L.). Besøger kun alm. Egnen paa Trækket, mest enkeltvis, sjældent i større Flokke.

Hvid Vipstjært (Motacilla alba L.). Yngler overalt paa Egnen og mest ved Grøftekanter, dog ogsaa paa helt uventede Lokaliteter; jeg fandt saaledes en Gang dens

Rede i en Stærkasse paa en Gavl, og i Sommeren 1900 ynglede den i Skolens Straatag i Ejstrup.

Gul Vipstjært (Motacilla flava L.). Findes endnu ynglende overalt i Enge og Moser, skønt den tydelig er i Aftagen, hvorimod Varieteten *borealis,* som jeg nu bestemt antager for en selvstændig Art, bliver mere og mere hyppig paa Trækket om Foraaret; den kommer ca. 20 Dage senere end den gule Vipstjært og følger da Ploven ligesom denne. Jeg har aldrig truffet borealis ynglende her; dens Træktid varer sjældent mere end 14 Dage.

Sort Vipstjært (Motacilla Yarrellii). Jeg har modtaget et Ekspl. (Han), skudt ved en Gaard i Silkeborgegnen i Oktbr. 1885.

Engpiber (Anthus pratensis L.). Meget alm. ynglende i Hederne og Moserne; dybt inde paa de ørkenagtige Heder hører man dens trillende Sang, naar den med Halen i Vejret langsomt daler ned til sin Rede.

Træpiber (Anthus arboreus Bechst.). Træffes nu og da ynglende i Kratskovene her omkring; er ellers ret alm. i Træktiden.

Graa Digesmutte (Saxicola oenanthe L.). Yngler hvert Aar i Kirkegaardsmuren i Ejstrup samt flere Steder langs Vejene i Stenkister o. l. Den er meget alm.

Brunstrubet Digesmutte (Saxicola rubetra L.). Ligesaa alm. som foregaaende. Ynglende overalt i Enggrøfter og paa Lyngbanker.

Brystvatret Sanger (Sylvia nisoria Bechst.). Sjælden her paa Egnen; jeg har en Unge og en gammel Han, skudt her, hvilket er alt, hvad jeg har set af denne Art.

Tornsanger (Sylvia cinerea Briss.). Yngler overalt her i Haver og smaa Kratbevoksninger.

Gærdesanger (Sylvia curruca L.). Ses ikke sjældent paa Foraarstrækket i Haverne; muligvis yngler den ogsaa i Skovene her omkring.

Munkefugl (Sylvia atricapilla L.). Findes paa Trækket i omtrent samme Antal og paa samme Lokaliteter som foregaaende. Jeg har aldrig truffet den ynglende her.

Havesanger (Sylvia hortensis Gm.). Denne Arts Træk falder paa samme Tid som de andre Sylviers. Den er mere talrig og yngler ikke sjældent paa Egnen.

Løvsanger (Sylvia trochilus L.). Dens livlige Sang høres overalt i det tidlige Foraar i Haver og især i Pilehegn; jeg antager, at den yngler her paa Egnen; men jeg har aldrig truffet dens Rede.

Gransanger (Sylvia rufa Lath.). Træffes ret alm. paa samme Lokaliteter som foregaaende; yngler formentlig i Granskovene; her omkring har jeg truffet den om Sommeren.

Grønsanger (Sylvia sibilatrix Bechs). Er ligesaa alm. som de ovenfor nævnte Sylvier, men jeg har aldrig set den yngle her, skønt den træffes hele Sommeren igennem i Rørbæk Skov.

Gulbuget Sanger (Sylvia hypolais L.). Yngler i de fleste Haver, hvor man hele Dagen igennem hører dens dejlige Sang, dog mest om Formiddagen. Jeg har i mange Aar fundet dens Rede i min Have paa højst forskellige Steder, saaledes en Gang i en Ribsbusk, en anden Gang oppe i en Bøg 7 å 8 Alen fra Jorden.

Rørsanger (Sylvia arundinacea L.). Opholder sig hvert Aar ved Ejstrup Sø, hvor den ogsaa yngler. Jeg har en Gang skudt den i min Have.

Kærsanger (Sylvia palustris Bechst.). Skudt i min Have, hvor den havde opholdt sig flere Dage.

Sydlig Nattergal (Luscinia vera). Et Stk. findes i min Samling. Det er skudt i en Have ved Give pr. Jelling d. 15. Maj 1896 af Marius Pedersen.

Rødstjært (Luscinia phoenicurus L.). Kommer regelmæssig hvert Aar samtidig med Fluesnapperne, Hannerne 14 å 20 Dage før Hunnerne. Jeg har aldrig truffet den ynglende her.

Rødkælk (Erithacus rubecula L.). Er meget alm. og yngler flere Steder her paa Egnen. Enkelte forbliver her Vinteren over.

Blaakælk (Erithacus suecicus L.) Kommer regelmæssig hvert Aar i Begyndelsen eller i Midten af Maj og kun enkeltvis. Alle Hannerne har rød Strubeplet, der varierer fra mørkerød til gulrød eller blegrød.

Gærdesmutte (Troglodytes parvulus Koch.). Findes meget sparsomt repræsenteret paa Egnen. Jeg har aldrig fundet den ynglende eller set den i Yngletiden.

Brunelle (Accentor modularis L.). Er alm. paa Trækket, og enkelte bliver her Vinteren over. I Januar 1898

fangede mine Børn et forkomment Individ, der blev sat i Bur, hvor den kom sig, indtil den, da Sommeren kom, fik sin Frihed. Jeg har sidst i Februar, mens Sneen dækkede Jorden, og det frøs flere Grader, set den siddende i Toppen af en Busk og synge. Solen skinnede smukt, hvilket vel var Aarsagen til Sangen.

Musvit (Parus major L.). Ses kun enkeltvis at strejfe om Efteraar og Vinter for at rense Huse og Træer for Pupper og Larver. Den yngler i Hastrup, Rørbæk og Palsgaard Skove.

Sumpmejse (Parus palustris L.) Denne Fugl har jeg kun truffen én Gang i den nærmeste Omegn, hvorimod den er alm. i Matrup- og Silkeborgskovene. Jeg tror ikke, den strejfer saa vidt omkring som dens nærmeste Frænder.

Blaamejse (Parus coeruleus L.). Skønt jeg antager, at den yngler i Skovene her omkring, har jeg dog endnu aldrig truffet dens Rede. Den strejfer omkring i Haverne om Efteraaret og Vinteren.

Sortmejse (Parus ater L.). Strejfer om overalt paa Egnen om Efteraaret og Vinteren og yngler formentlig i de omliggende Skove, da den undertiden træffes i August Maaned i Haverne med nylig fuldvoksne Unger.

Halemejse (Parus caudatus L.). Er ikke alm., men træffes dog næsten hvert Aar i Novbr. i smaa Flokke i Haverne; man ser dem kun et Øjeblik, hvorefter de igen forsvinder.

Topmejse (Parus cristatus) Jeg har erholdt et Ekspl. fra Silkeborg Skov, hvor denne Fugl af og til træffes.

Gultoppet Fuglekonge (Regulus cristatus Koch). Meget alm. i Naaletræskovene her, hvor den synes at formere sig Aar for Aar. En Mængde gaar til Grunde paa Strejftogene om Efteraaret i Haverne, hvor den bliver et let Bytte for Kattene; den lille Skabning er saa tillidsfuld, at man undertiden kan tage den med de bare Hænder.

Sanglærke (Alauda arvensis L.). Er meget stærkt repræsenteret her paa Egnen, hvor Luften formelig dirrer af Lærkesang om Foraaret. Den yngler i saadan Mængde, at jeg har talt over 20 Reder paa én Gang paa min Mark (ca. 30 Tdr. Land). Varieteter træffes ikke sjældent.

Toplærke (Alauda cristata L.). Yngler overalt her og vilde formere sig stærkt, hvis den byggede sin Rede lidt

længere borte fra Byer og Huse, hvor Katte og Færdslen af Mennesker og Dyr hæmmer Formerelsen.

Hedelærke (Alauda arborea). Meget sjælden. I Løbet af 25 Aar har jeg kun truffet den 2 Gange.

Bjerglærke (Otocoris alpestris L.). Strejfer i Mængde omkring paa Sædmarkerne Efteraar og Vinter; er Vejret haardt, søger den ind i Gaardene mellem Spurvene. Den ankommer sidst i Septbr. og bliver til hen i April. Jeg har en enkelt Gang truffet den i Maj.

Kornværling (Emberiza miliaria L.). Er som Standfugl alm. overalt.

Gulspurv (Emberiza citrinella L.). Yngler i stor Mængde her paa Egnen, særlig i Kratskovene. Den søger ind til Gaarde og Kornstakke om Vinteren.

Hortulanværling (Emberiza hortulana). Har i de senere Aar besøgt Egnen hvert Foraar. Muligvis yngler den i Kratskove, hvor jeg for nogle Aar siden traf den i Juli Maaned.

Rørværling (Emberiza schoeniclus L.). Yngler overalt ved Søer og Vandløb, dog ikke i stor Mængde; der findes kun enkelte Par hist og her.

Sneværling (Plectrophanus nivalis L.). Kommer og rejser samtidig med Bjærglærkerne, med hvem den ofte søger Selskab. Den træffes undertiden i Flokke paa flere hundrede Stkr.

Kærnebider (Coccothraustes vulgaris Steph.). Meget sjælden her paa Egnen, hvor jeg kun har truffet den 2 Gange i Løbet af 25 Aar. I de sidste 15 à 16 Aar har jeg ikke set den, skønt her maa være gode Lokaliteter, da jeg har en Mængde Kirsebærtræer, fra hvilke Stenene ligger strøede overalt i Haven.

Husspurv (Passer domesticus L.). Er alt for alm. her, hvor den særlig anretter Skade paa Bygmarker tæt ved Byen og ved at hjemsøge Bærfrugterne i Haverne. I 1899 fandtes her et Kuld Unger med hvide Vinger. En af dem blev udstoppet, men de andre fik Lov til at flyve. Jeg har dog aldrig set dem siden.

Skovspurv (Passer montanus L.). Meget alm. Er en slem Gæst i Haverne om Foraaret; det gaar særlig ud over Ribsbuskene, af hvilke den afpiller Frugtknopperne.

Bogfinke (Fringilla coelebs L.). Yngler omkring i Skove

og Haver, hvor man Dagen igennem hører dens muntre, oplivende Sang.

Kvækerfinke (Fringilla montifringilla L.). Besøger os hver Vinter, undertiden i stor Mængde; de kommer ind i Gaardene, naar Sneen dækker Jorden.

Grønirisk (Chlorospiza chloris L.). Har i de senere Aar formeret sig her paa Egnen, hvor den nu yngler overalt i Haver og smaa Granplantager.

Tornirisk (Linota cannabina L.). Yngler overalt her paa Egnen, selv i Lyng og paa Enebærbuske paa Heden. Den forsamler sig i større Flokke om Efteraaret paa Markerne, men forsvinder, saa snart Vinteren begynder; den ankommer igen i det tidligste Foraar.

Bjørgirisk (Linota flavirostris L.). Træffes hvert Efteraar og Foraar i Flokke paa Trækket. Den er meget let at tæmme; den begynder at kvidre og synge Dagen efter, at den er fanget.

Graasidsken (Acanthis linaria L.). Kommer og rejser samtidig med foregaaende og er ligesom den let at tæmme; det røde paa Bryst og Pande bliver i Fangenskabet gul ved første Fældning.

Grønsidsken (Acanthis spinus L.). Træffes kun nu og da om Efteraaret og Vinteren strejfende om i Haverne. Jeg antager, at den yngler i Palsgaard Skov, hvor jeg flere Gange har set den midt om Sommeren.

Stillids (Acanthis carduelis L.). Var for 20 Aar siden meget sjælden her paa Egnen, men efter at flere Haver og Smaaplantninger er voksede op, yngler den alm. paa flere Steder. Et Par, jeg har i Bur her, har i tre Aar ynglet og lagt flere Kuld Æg hver Sommer; af sidste Kuld har jeg en Unge, der har glinsende sort Hoved, Hale og Bryst; det er en Han, der synger godt.

Dompap (Pyrrhula rubicilla Pall.). Er en tilfældig Gæst her; selv har jeg ikke set den, men jeg har erholdt et Ekspl., der er bleven skudt i et Egekrat her i Nærheden for 17 à 18 Aar siden

Stor Korsnæb (Loxia pithyopsittacus, Bechst.). Træffes ikke sjældent om Vinteren i Naaletræskovene, undertiden i store Flokke, navnlig i Fyrreskove.

Mindre Korsnæb (Loxia curvirostra L.). Yngler i Palsgaard Plantage, hvorfra den af og til om Efteraaret strej-

fer ud i store Flokke for at plyndre Hvidgranerne for deres Kogler, som den særlig holder af. Af en saadan Flok, der besøgte min Plantning, skød jeg 10 Stkr. og fangede to; den ene blev af mine Børn trukket ned af et Træ ved, at de rakte en Kæp op med en Hesteskosnøre paa, saa at de fik Snøren om Halsen paa Fuglen; vi lod den flyve igen, da den var saa urolig i Fangenskabet, hvorimod den anden straks begyndte at arbejde i nogle Kogler, som vi satte ind til den. Jeg har den nu paa fjerde Aar; vi morer os over dens pappegøjeagtige Væsen; den klatrer, skiftevis hængende i Næb og Kløer.

Hvidvinget Korsnæb (Loxia leucoptera Gm). Af denne endnu sjældne Art har jeg erholdt 2 Eksemplarer fra Palsgaard Skov, og 1 er skudt i min Have af min Søn Sofus Larsen.

Ringdue (Columba palumbus L.). Yngler overalt i Skovene og har formeret sig Aar for Aar, eftersom de Tusinder af Tønder Land Naaletræskov vokser op her paa Egnen.

Skovdue (Columba oenas L). Selv har jeg ikke truffen den her, men Forstmændene mener at have set den ved Palsgaard.

Turteldue (Turtur auritus Ray.). Denne lille Due tror jeg bestemt at have set i min Have· mine Børn kom og meddelte mig, at en meget lille Due gik imellem de tamme Duer; jeg opdagede straks, at det var en vild Due og løb efter Bøssen, men da jeg kom ud af Døren, fløj den over Huset, og jeg saa ikke mere til den.

Kirgisisk Steppehøne (Syrrhaptes paradoxus Pall.). Har ikke været set her paa Egnen siden Foraaret 1889, da jeg saa et Par flyve over min Mark. Aaret i Forvejen ynglede den i Hundredvis paa Heden og især paa Sandflugter, hvor de 2 à 4 Æg laa i det bare Sand, fra hvilke de vanskeligt kunde skælnes. Halv- eller helvoksne Unger kunde jeg aldrig med Sikkerhed faa Oplysning om, hvorimod Beboerne her omkring fortalte mig om Mængder af døde Unger, som jeg antog var døde af den fugtige og kolde Natteluft; jeg har derfor ingen Tro til Steppehønen som Stamfugl her. Hvor den samlede sig i større Flokke, var den en slem Fjende paa udsaaede Kløver- og Boghvedemarker.

Alm. Agerhøne (Perdix cinerea Briss.). Alm. overalt; der skydes ca. 1000 Stkr. aarlig i Ejstrup Sogn.

Vagtel (Coturnix communis Bonnat.). Jeg har aldrig set den her paa Egnen og kun hørt dens Slag en Gang for ca. 20 Aar siden.

Alm. Urhøne (Tetrao tetrix L.). Er ret alm., hvor der findes passende Lokaliteter; midt i Halvfjerdserne var den næsten udryddet, men efter at dens Fredning var gennemført ved Lov, formerede den sig hurtig; i den sidste Tid har den omtrent holdt Stillingen. Jagten paa den gør den ikke synderlig Skade, da den er en meget forsigtig og sky Fugl; kun Ungerne er lette at skyde, men det er vanskeligt for Jægerne at skelne mellem den unge Han og den fredede Hun. Ræven ødelægger en Mængde Urhøns, da de har Hjem tilfælles i de vidtstrakte Heder. Urhønsene maa paa denne Egn skifte Levevis og blive til Skovfugl eller gaa til Grunde ved Hedens Opdyrkning og Beplantning.

Grousen, skotsk Rype (Lagopus scoticus.). Findes nu omtrent i samme Antal som Urfuglene og paa samme Lokaliteter; den har fælles Levevis og fælles Fjender med Urfuglene. Om den kan gaa over i Skovkulturen, vil Fremtiden vise.

Alm. Fasan (Phasianus colchicus L.). Er truffet et Par Gange paa Egnen; hvorfra de er komne, kan ikke oplyses, maaske fra Fasanerier i Omegnen af Horsens.

Alm. Brokfugl (Charadrius pluvialis L.). Meget alm. ynglende overalt paa Hederne; den er dog i stærk Aftagen og gaar med stærke Skridt sin Udryddelse i Møde paa denne Egn.

Pommerantsfugl (Charadrius morinellus L.). For nogle og tyve Aar siden kom den her i Træktiden i store Flokke; nu ses den kun sjældent om Efteraaret i større Flokke end en 4 à 5 Stkr. og om Foraaret kun enkeltvis, saa den vistnok snart vil helt forsvinde fra Egnen.

Stor Strandpiber (Charadrius hiaticula L.). Yngler overalt paa lette Sandmarker, dog helst hvor der er lidt Vand, Eng eller fugtig Bund i Nærheden; Reden findes dog altid paa det tørre, særlig paa Brakmarken, hvor dens Rede ofte ødelægges ved Pløjning.

Strandbrokfugl (Scuatarola helvetica L.) Kommer næsten hvert Efteraar, undertiden i store Flokke, strejfende om paa gamle Græsmarker eller Brakmarker; om Foraaret har jeg aldrig set den.

Alm. Vibe (Vanellus cristatus Mey. & Wolf). Yngler overalt ved Enge og Kær, undertiden ogsaa paa høje Marker; hvorvidt den er i Aftagen her paa Egnen, tør jeg ikke udtale mig om; det er i hvert Tilfælde kun grumme lidt.

Alm. Trane (Grus cinerea Bechst). Nogle Stkr. af denne sjældne Fugl saas i Gludsted Mose i 1874 (Forvalter Saaby).

Hvid Stork (Ciconia alba Briss.). Der yngler kun 2 Par i Ejstrup Sogn; der har ikke været flere i de sidste 25 Aar.

Sort Stork (Ciconia nigra L.). Yngler i Velling Skov under Palsgaard Skovdistrikt; den har ynglet her i mange Aar og ses hver Sommer vadende i Ejstrup Sø.

Fiskehejre (Ardea cinerea L.). Ses hver Sommer ved Egnens Søer. Den ynglede i Hastrup Skov i Sommeren 1900. Reden fandtes i høje Graner.

Stor Rordrum (Ardea stellaris L.). Skal efter paalidelig Kilde have ynglet i Rørbæk Sø for ca 30 Aar siden (1870—71). Jeg har 2 Ekspl. fra Ringkøbing-Egnen.

Stor Regnspove (Numenius arquata L.) Kommer gerne som et Varsel om Regn i Rughøsten og strejfer almindeligvis om her i et Par Maaneder. Den holder meget af Rævlingebær (Empetrum nigrum), hvorfor den opholder sig meget paa Heder, hvor disse findes i Mængde.

Lille Regnspove (Numenius phæropus L.) Er mere sjælden end foregaaende, men træffes dog næsten hvert Efteraar i Smaaflokke langs Skernaaen.

Dværg-Strandløber (Tringa minuta) Skudt ved Ejstrup Sø 15. Aug. 1887 af Smed P. Jepsen, Ejstrup.

Alm. Strandløber (Tringa cinclus L.). Yngler hist og her i Enge og Kær, dog ikke i stor Mængde. Jeg modtog en hvid Varietet af denne Fugl fra Hedegaard i Ejstrup Sogn 2. Juli 1891.

Brushane (Philomachus pugnax L.). Træffes her af og til paa Trækket. Den yngler i stor Mængde i Skern og Tarm Enge.

Muddersneppe (Totanus hypoleucus L.). Yngler langs Skern og Holtum Aa; har i de senere Aar formeret sig.

Rødben (Totanus calidris L.). Yngler kun sjældent

her i Nærheden, hvorimod den længere vest paa, langs Skernaaen, er ret alm.

Graabenet Klire (Totanus ochropus L.). Træffes alm. paa Trækket, særlig om Efteraaret.

Tinksmed-Klire (Totanus glareola L.). Yngler af og til langs Skern og Holtum Aa samt i næsten alle Tørvemoser her paa Egnen.

Grønbenet Klire (Totanus glottis Bechst.). Ses hvert Efteraar paa Trækket, men er meget flygtig og vild.

Rødbrun Kobbersneppe (Limosa lapponica L.). Skudt her i Sommerdragt 1. Aug. 1892 (Hans Jensen); findes i min Samling.

Skovsneppe (Scolopax rusticola L.). Er ret alm paa Trækket; den skydes ikke sjældent i Hederne om Efteraaret; jeg modtog for nogle Aar siden en Varietet med 3 hvide Svingfjer i hver Vinge.

Tredækker-Bekkasin (Gallinago major Gm.). Er alm. paa Efteraarstrækket; i Følge paalidelig Kilde har den i flere Aar ynglet i en Mose ved Give (Kristen Pedersen).

Dobbelt Bekkasin (Gallinago media Leach). Yngler overalt i Enge og Kær, dog næppe nu i saa stort Antal som for 20 Aar siden, skønt Bestanden holder sig mærkværdig godt her til Trods for den korte Fredningstid. Den overvintrer ikke sjældent her paa Egnen.

Enkelt Bekkasin (Gallinago gallinula L.). Ses alm. paa Trækket og for det meste hele Vinteren igennem langs Vandløbene.

Vandrikse (Rallus aquaticus L.) Træffes hvert Efteraar og Vinter paa Trækket; naar Kulden begynder, søger den ikke sjældent ind i Huse gennem Ajleudløb og Rendestene, rimeligvis for at finde Føden i Ajlen eller Vandet og vel ogsaa for at søge Ly for Kulden, naar alt er tilfrossen andre Steder.

Alm. Vagtelkonge (Crex pratensis Bechst.). Jeg tror ikke, at denne Fugl yngler her paa Egnen; den træffes af og til paa Trækket.

Plettet Sumphone (Ortygometra porzana L.). Yngler langs med Skern og Holtum Aa samt ved alle Søer paa Egnen, hvor man hører dens skarpe Fløjten Natten igennem. Jeg antager, at den yngler to Gange om Aaret, da jeg har fundet dens Rede med frisklagte Æg 2. April.

Rødblisset Rørhøne (Gallinula chloropus L.). Træffes af og til om Efteraaret og Vinteren, men jeg har aldrig truffet den i Yngletiden, saa jeg antager ikke, at den yngler her.

Sort Vandhøne (Fulica atra L.). Yngler i de fleste Søer her omkring; i Yngletiden hører man jævnlig dens ravneagtige Skrig.

Klyde (Recurvirostra avocetta L.). Træffes her, om end kun sjældent, paa Efteraarstrækket. Et smukt Ekspl. blev nylig skudt (Septbr. 1900) ved Matrup af Ungkarl A. Andersen, Løvdal. Længere vest paa, ved Skern Enge, yngler enkelte Par.

Stor Stormsvale (Procellaria Leachii) Denne Fugl har jeg erholdt fra Silkeborgegnen og Oxbyho, men jeg har aldrig truffet den her.

Alm. Terne (Sterna hirundo L.). Yngler kun i enkelte Par ved Søerne her paa Egnen.

Sort Terne (Sterna nigra L.). Har tidligere ynglet ved Ejstrup Sø, men ikke i de sidste 10 Aar; derimod fandt jeg den ynglende ved Halle Sø pr. Brædstrup i Sommeren 1894; en hel Koloni har ynglet ved denne Sø siden.

Dværgmaage (Larus minutus Pall). Skudt her 8. Septbr. 1881 af Husmand Jens Pedersen, Lundfold.

Hættemaage (Larus ridibundus L.). Træffes hvert Foraar og Efteraar i Flokke; undertiden følger den Ploven for at opsamle Larver.

Tretaaet Maage (Larus tridactylus L.). Denne Fugl bliver mig tilsendt næsten hvert Aar undertiden i flere Ekspl., der er fundne døde omkring paa Mark og Hede, udsultede Individer uden Spor af Saar, saa det ligger nær at antage, at de har været fortumlede og er døde af Sult, idet de er komne for langt fra Havet, og Ferskvandssøerne ikke har kunnet give dem tilstrækkelig Næring.

Stormmaage (Larus canus L). Træffes Foraar og Efteraar i Flokke strejfende hen over Egnen, ofte efter flere Dages vestlig Storm.

Svartbag-Maage (Larus marinus L.). Skydes af og til paa dens Strejftog over Egnen. Den opholder sig undertiden nogle Dage ved Søerne her.

Sildemaage (Larus fuscus L.). Skudt 6. Marts 1897 af Gaardejer Fehr paa Ejstrup Mark.

Middelkjove (Stercorarius pomarinus Temm.). Skudt 7. Oktbr. 1890 ved Tyregod (findes i min Samling). 9. Oktbr. s. A. modtog jeg atter et Stk, fra Harrild i Ejstrup Sogn; et til blev samtidig skudt i Brande Sogn, saa det kunde se ud, som et større Træk af denne Fugl er gaaet over Egnen.

Lille Kjove (Stercorarius cepphus Brünn.). Denne Fugl modtog jeg fra Harrild i Ejstrup Sogn 12. Septbr. 1887 samt fra Ejstrup Mark 30. Septbr. 1891. Et Par Stk. mere er skudt her paa Egnen, men jeg kender ikke Datoen; det ene har jeg modtaget udstoppet fra en Lærer her; det andet findes vist i en Samling i Brande.

Sangsvane (Cygnus musicus Bechst). Opholder sig paa Søerne her paa Trækket Foraar og Efteraar. Der skydes nogle næsten hvert Aar.

Sædgaas (Anser segetum Gm). Trækker i Flokke over Egnen hvert Foraar og Efteraar. Af og til skudt et Stk.

Graagaas (Anser ferus Steph.). Bliver skudt en Gang imellem paa Trækket.

Knortegaas (Bernicola brenta Pall.). Skydes en Gang imellem.

Stokand (Anas boschas L). Har, siden Jagten paa den blev indskrænket, formeret sig stærkt, saa den yngler overalt paa Hederne her; saa snart Ungerne kommer ud af Ægget, søger den til Aaer og Søer med dem.

Spidsand (Anas acuta L). Jeg har aldrig truffet denne Fugl her, men den er ikke sjælden i Omegnen af Skern, hvorfra jeg har faaet den et Par Gange.

Atlingand (Anas querquedula L). Jeg har hørt mange Beretninger om denne lille Ands Forekomst her paa Egnen, men jeg har aldrig selv truffet den To Gange er en And under dette Navn bleven mig tilsendt fra Skernegnen, men begge Gange er den under Rejsen bleven forvandlet til en Krikand, hvorfor jeg slet ikke tror paa dens Forekomst her.

Krikand (Anas crecca L.). Yngler flere Steder i Moser og Kær, ja ogsaa paa Heden. Den skydes i Mængde hvert Efteraar.

Pibeand (Anas penelope L.). Jeg har aldrig truffet den ynglende her, men der skydes en Del hvert Efteraar og Vinter, saa den er langt fra sjælden.

Troldand (Fuligula cristata Steph.). Skydes af og til her om Vinteren, naar Isen dækker Kysterne, men kun enkeltvis.

Bjørgand (Fuligula marila L.). Kommer hertil i store Flokke, naar det fryser haardt.

Taffeland (Fuligula ferina L.). Kommer her i strænge Vintre og skydes da ikke sjældent.

Sortand (Oidemia nigra L.). Kommer som foregaaende kun i haard Vinter og skydes da af og til.

Fløjelsand (Oidemia fusca L.). Skydes af og til i haard Vinter.

Hvinand (Glaucion clangula L.). Er den mest alm. Havand. Den kommer undertiden sidst i August og opholder sig her i større Flokke til langt hen i Foraaret.

Havlitand (Harelda glacialis L.). Maa betragtes som sjælden her; jeg har kun truffet den nogle enkelte Gange.

Stor Skallesluger (Mergus merganser L.). Træffes hver Vinter i større Flokke; en Del bliver skudt.

Toppet Skallesluger (Mergus serrator L.). Lidt mere sjælden end foregaaende, men den skydes dog hver Vinter her.

Hvid Skallesluger (Mergus albellus L.). Er en tilfældig Gæst her; jeg har kun modtaget den én Gang her fra Egnen.

Hvid Havsule (Sula bassana) Modtaget til Udstopning fra Herningegnen i Oktbr. 1891. Det var et smukt udfarvet Ekspl. Jeg har Fuglen i min Samling fra Silkeborgegnen.

Kormoran-Skarv (Graculus carbo L.). Af denne Fugl modtog jeg et Ekspl. 12 April 1900; det var fanget i en Fiskeruse ved Skern.

Topskarv (Graculus cristatus). Af denne sjældne Art modtog jeg et Ekspl., skudt 5. Jan. 1899 ved Give.

Toppet Lappedykker (Podiceps cristatus L.). Yngler i de fleste Søer her omkring; i enkelte Søer kan der findes flere Par.

Hornet Lappedykker (Podiceps cornutus Lath.). Jeg modtog denne Fugl fra Harrild i Ejstrup Sogn 20. Januar 1891.

Øret Lappedykker (Podiceps nigricollis.) Skudt ved Ejstrup Sø 7. Juli 1887 af J. Sivebæk.

Lille Lappedykker (Podiceps minor Gm.). Af denne vor mindste Lappedykker har jeg modtaget flere Ekspl, skudte her i Omegnen, baade i Sommer- og Vinterdragt. Jeg antager, at den yngler her.

Polarlom (Colymbus arcticus L.). Denne Fugl har jeg fra Horsens Fjord, hvor den af og til yngler. Jeg har set et Par Stkr. hængende hos Fiskehandlere i Horsens.

Nordisk Lom (Colymbus septentrionalis L.). Et Ekspl, formodentlig af denne Art, blev anskudt i Skernaaen tæt ved Ejstrup Hedegaard i Vinteren 1896; det var i alt Fald en Lom, og Karlen, som saarede den, mente at have set, at den havde noget rødt eller sort for paa Halsen; efter Skuddet gik den under Vandet og forsvandt.

Langnæbet Tejste (Uria trojle L.). Funden død ved Vester Mølle pr. Nørre Snede 1. Novbr. 1893; skudt ved Harrild i Ejstrup Sogn 30. Oktbr. 1895; skudt et Par Gange mere her paa Egnen. 2 af mine Sønner saa 6 Stkr. af denne Tejste siddende tæt op til hverandre paa Ejstrup Mark 11. Novbr. 1893.

Lille Krabbedykker (Arctica alle). Skudt ved Lundfold $^1/_2$ Mil vest for Ejstrup for nogle Aar siden af Martinus Pedersen, i hvis Samling den findes. 14. Novb. 1899 modtog jeg et Stk. funden død mellem Ejstrup og Ikast og ét, der var skudt ved Kokborg $^1/_2$ Mil syd for Ejstrup af Gaardejer S. Jensen.

Alm. Alk (Alca torda L.). Mellem 12. og 20. Febr. 1893 fandtes flere Ekspl. døde rundt omkring her paa Egnen; jeg modtog to til Udstopning; Konservator A. Sørensen, Horsens, havde over 20 Stkr. til Udstopning. 20. Februar 1894 modtog jeg en Alk fra Gludsted i Ejstrup Sogn; den blev funden død.

Nogle ornithologiske Notitser fra Horsensegnen.

Det kan maaske synes underligt, at jeg fremkommer med ornithologiske Notitser fra en Egn, der allerede en Gang er bleven saa godt undersøgt og beskrevet, som det er sket i Hr. cand. pharm. Fabers Bog om Horsens- og Vejleegnens Fuglefauna. Grunden til, at jeg overhovedet kommer frem med disse Optegnelser, maa nærmest søges i, at mine Optegnelser væsentligst er af nyere Dato end Hr. Fabers, altsaa fra Aarene 1898, 99, 1900 og 1901, hvorfor jeg ogsaa haaber, at de vil kunne være af nogen Interesse. De fleste Iagttagelser er gjorte af mig selv; et Mindretal af forskellige Personer der paa Egnen, blandt hvilke jeg især skylder Hr. Aage Steenstrup og Hr. Jagtassistent Crone Tak for deres Oplysninger.

Det Omraade, i hvilket jeg har gjort mine Iagttagelser, er langt mindre end det af Hr. Faber behandlede. Det er nemlig kun den allernærmeste Omegn af Horsens, jeg har faaet Tid til at beskæftige mig med, og deraf er det igen kun Egnene syd for Horsens, omtrent med Landsbyen Thyrsted som Midtpunkt, der er Stedet for de fleste af Iagttagelserne. Som Følge deraf er det i Hovedsagen kun Rov- og Spurvefugle, mine Optegnelser vedrører, idet den Del af Horsens Fjord, der laa inden for min Rækkevidde, ikke frembyder nogen nævneværdig Lejlighed til at anstille Iagttagelser over Vade- og Svømmefugle. Jeg vil derfor anmode »Flora og Fauna«s Læsere om at betragte disse mine Optegnelser som et lille, lokalt Tillæg til Hr. Fabers Bog. Jeg behøver næppe at forudskikke den Bemærkning, at det selvfølgeligt vilde være meningsløst for mig at fremkomme med Optegnelser om vore almindeligste Fugle, hvilket jeg heller ikke har gjort, derimod kun om de sjældnere, om hvilke jeg har søgt at gøre saa mange Iagttagelser og samle saa mange Oplysninger som muligt. Naar jeg alligevel ikke har naaet dette, som f. Eks. for Kærhøgenes (Circus Arternes) Vedkommende, saa maa dette vist ligge i, at de kun meget sjældent træffes paa de Lokaliteter, jeg har beskæftiget mig med. Desværre har jeg saa godt som ingen Optegnelser fra Tiden før 1898, hvilket er saa meget desto beklageligere specielt for Rovfuglenes Vedkommende, som de netop i de senere Aar er tagne stærkt af i Antal paa Grund af den energiske Efterstræbelse, de er udsatte for for Fasaneriets Skyld.

Hvidhalet Havørn (Haliaëtus albicilla L.). I den af Faber omtalte Rede i Brakør Skov ved Stensballegaard skal Ørnen efter en af mine Skolekammeraters Udsagn have ynglet for en 3—4 Aar siden.

Rød Glente (Milvus regalis Briss.). Findes efter min Mening nu kun yderst sjældent i Horsensegnen; jeg saa den i Foraaret 1890 ved Herregaarden Christiansminde. (I Sommerferien 1899 saa jeg den et Par Gange ved Mariager Fjord.)

Alm. Musevaage (Buteo vulgaris Bechst.). Er i de senere Aar taget stærkt af paa Grund af den førnævnte Udrydning af alle Rovfugle. Jeg husker, at jeg i tidligere Aar ofte hørte dens letkendelige Skrig i Skovene, medens det nu er sjældent, man faar det at høre. 1898 havde den Rede i et højt, utilgængeligt Træ i Klokkedal pr. Horsens.

Hvepsevaage (Pernis apivorus L.). Skudt af Jagtassistent Crone ved Boller pr. Horsens. Aarstallet kender jeg ikke med Bestemthed; det ligger mellem 1896 og 1900.

Lærkefalk (Falco subbuteo L.). Set i Thyrsted pr. Horsens den 31. Marts 1900 jagende efter Lærker (Alauda arvensis L.).

Taarnfalk (Tinnunculus alaudarius Briss.). Stud. mag. C. V. Otterstrøm fandt dens Rede med Æg i Thyrsted Kirke, vistnok i 96. Jeg selv fandt Reden med 6 Æg i Uth Kirke den 16. Maj 99. Samme Sted blev der i 1900 fanget to Eksemplarer. Jagtassistent Crone skød et Ekspl. i Rold Skov ved Horsens d. 22. April 1900.

Duehøg (Astur palumbarius L.). Duehøgen hører ogsaa til de Fugle, der paa denne Egn tager stærkt af i Antal; dog har jeg adskillige Gange set den flyve, og jeg ved, at den skydes ret jævnligt.

Spurvehøg (Astur nisus L.). Den 17. April 1900 saa jeg i Urlev Skov pr. Braaskov en Rede anbragt i et meget højt Bøgetræ, og jeg antager, at den tilhørte denne Fugl, da to Individer hele Tiden kredsede ovenover Træet. Ogsaa denne Art skydes ret hyppigt i Skovene ved Boller (2 Ekspl. i Julen 1900).

Minervaugle (Athene noctua Retz.). Et enkelt Æg fundet i Thyrsted Kirke i 1899. Fuglen set samme Sted den 23. Marts 1900.

Natugle (Syrnium aluco L.). Ret talrig; dens Rede fandt jeg med 3 Æg i midt i Marts 1899 i et hult Træ i Boller Overskov pr. Horsens, og samme Sted fandt jeg d. 13. Marts 1900 4 Æg. Uglen laa paa dem og holdt saa haardt, at jeg næsten kunde have taget den med Hænderne. I Aar (1901) har der ikke været Æg i nævnte Rede. Dens Tuden høres ofte om Aftenen i Skovene.

Slørugle (Strix flammea L). Hos nu afdøde Pastor Otterstrøm i Thyrsted saa jeg for adskillige Aar siden et Individ, der var fanget levende i Uth Kirke.

Sumphornugle (Otus brachyotus Gm.). Jeg har aldrig set denne Ugle her paa Egnen. (Et udstoppet Individ, der ejes af Hr. Proprietær Steenstrup, er skudt ved Kongensgaard pr. Lemvig (Aage Steenstrup).

Gøg (Cuculus canorus L). I Forsommeren 1898 blev et Gøgeæg fundet i den gule Vipstjærts (Motacilla flava L.) Rede paa Boller Eng ved Horsens Fjord (Aage Steenstrup).

Grønspætte (Picus viridis L.). Paa denne Egn har jeg aldrig set Grønspætten, antageligvis fordi Skovene er for smaa og bliver vel forstmæssigt behandlede; derimod saa jeg den i Sommerferien 1899 ved Visborggaard pr. Hadsund.

Trælober (Certhia familiaris L). Den 5. Januar 1901 opdagede jeg ved at løsrive et stort Stykke Egebark, der sad spærret noget ud fra Stammen, en Rede, der efter al Sandsynlighed maatte henføres til denne Fugl. Fuglen selv ses almindelig.

Spætmejse (Sitta europæa L.). Jeg har haft et Eksempel paa, hvor godt Spætmejsens Æg ligger skjulte i de tørre Blade, hvoraf Reden bestaar, idet jeg nemlig nogle Dage efter at have undersøgt en Rede og troet, at den var tom, hørte Ungerne pippe deri.

Hærfugl (Upupa epops L.). Set ved Fasaneriet i Boller Overskov d. 24. April 1900.

Isfugl (Alcedo ispida L.). Isfuglen yngler eller har i ethvert Tilfælde ynglet ved Haldrup Mølle pr. Horsens. Den er bleven set d. 28. Febr. 1900 ved en lille Plantage i Hatting, og omtrent samtidig saa jeg hos Hr Konservator Sørensen i Horsens et Ekspl. skudt ved Egebjerg pr. Horsens. Endelig er den skudt ved Nørrestrand 1890 og set ved Bygholm 1896 (K. Wiinstedt).

Almindelig Stær (Sturnus vulgaris L.). I 1898 saa jeg hele Vinteren igennem nogle Stær, der vel maa antages at have overvintret her. Hovedmængden af Stærene kom sidst i Februar. 1900 saa jeg Stæren første Gang d. 27. Januar, da der sad en Flok og kvidrede nok saa fornøjet i Landevejstræerne syd for Horsens. 1901 saa jeg den første Gang d. 15. Jan. paa Spedalsø.

Ravn (Corvus corax L.). Skudt af Jagtassistent Crone i en af Skovene ved Boller 1899 (jeg har det præparerede Hovede). I Juleferien 1900 saa jeg d. 23. Decbr. to Ravne flyve fra Boller Nederskov syd paa, og d. 30. Decbr. et Eksemplar flyve over Boller Overskov. D. 5. Jan. fandt jeg et Ravneskelet i Boller Overskov, og erfarede siden, at Jagtassistent Crone havde skudt den, men ikke kunnet finde den. Iflg. Hr. Crone ynglede Ravnen i Foraaret 1900 i Ustrup Skov pr. Horsens. Reden stod i en aldeles utilgængelig Bøg.

Graa Krage (Corvus cornix L.). Kragen tager mere og mere af i Tal i den her omhandlede Del af Horsensegnen, da der bliver ført en energisk Udryddelseskrig imod den for Fasanernes Skyld. Der findes nu kun et temmelig ringe Antal Reder i Skovene ved Boller; hvorimod den yngler almindeligere i Skovene ved Bygholm. Ved Klakring har jeg fundet dens Rede i en Eg ganske nær ved Strandbredden; der kom kun to Æg (med overordentlig store Pletter), saa Kragen maa vel være bleven forstyrret. Stud. art. S. Sørensen Nymand har ofte iagttaget, at Kragerne ved Ebbetid opsamlede Blaamuslinger, derpaa fløj til Vejrs med dem og lod dem falde ned paa den stenede Strandkant, saa Skallerne knustes, hvorefter Kragerne med synligt Velbehag fortærede Muslingerne. — Af *Corvus cornix var. corone* (Sortkragen) saa jeg d. 7. April 1901 et Ekspl., skudt af Jagtassistent Crone.

Alm. Skade (Pica caudata Flem.). Tager til i Antal, men kun meget langsomt. Den har ynglet i Haven ved Gaarden Strandkær (Aage Steenstrup), men Træerne, hvori dens Reder sad, er nu fældede, saa den har maattet fortrække — hvorhen ved jeg ikke.

Nøddekrige (Nucifraga Caryocatactes L.). I Efteraaret 1900, da Nøddekrigen synes at have forekommet i usædvanligt stort Antal hele Landet over, skød Jagtassistent Crone tre Ekspl. ved Ølsted pr. Horsens.

Silkehale (Ampelis garrulus L.). Et Ekspl. set i Thyrsted i Vinteren 92.

Natravn (Caprimulgus europæus L.). Set et Par Gange i Sommeren 1900 i Præstegaardshaven i Thyrsted.

Forstuesvale (Hirundo rustica L.). Ankom til Thyrsted: 1898 d. 26. April, 1900 d. 30. April. (1901 d. 23. April Damhussøen ved København).

Graa Fluesnapper (Muscicapa grisola L.) Jeg har ofte midt i Maj set den i større Antal i Præstegaardshaven i Thyrsted og Skovene ved Boller. Reden har jeg lige saa tit funden anbragt paa Bjælkehoveder som paa Træer, særlig Egetræer og Frugttræer.

Broget Fluesnapper (Muscicapa atricapilla L.). 1 Maj 1898 fandt jeg dens Rede med 5 Æg i en udhængt Mejsekasse i Boller Overskov. Forveksling er umulig, da Fuglen laa paa Reden, da jeg kom.

Stor Tornskade (Lanius excubitor L.). Den 10. Januar 1901 skød jeg en smuk gammel Han i Thyrsted; den var alene, men nogle Dage senere mentes der at være set et Ekspl. til. Jagtassistent Crone skød i Efteraaret 1900 2—3 Eksemplarer af denne ikke ret almindelige Fugl.

Sangdrossel (Turdus musicus L.). Ankom til Thyrsted: 1897 d. 16. Marts, 98 d. 10. Marts, 1900 d. 30. Marts, 1901 d. 2. April.

Vindrossel (Turdus iliacus L.). Set ved Bygholm pr. Horsens i Julen 1900 (K. Wiinstedt).

Ringdrossel (Turdus torquatus L.). 5—6 Eksemplarer af Ringdroslen blev i Julen 1900 sete ved Bygholm (K. Wiinstedt).

Solsort (Turdus merula L.). Reden har jeg fundet anbragt baade i unge Grantræer, Bøgepurrer, Tjørnebuske og i Grenkløfter paa større Træer. Efter min Mening maa Solsorten nu fuldstændig betragtes som Standfugl, ja, der findes i Reglen flere Individer her om Vinteren end om Sommeren, idet deres Antal forøges ved Træk nordfra.

Vandstær (Hydrobata cinclus L.). Set ved Bygholm i 1896. Ses der hvert Aar (K. Wiinstedt).

Hvid Vipstjært (Motacilla alba L.). Den hvide Vipstjærts Rede fandt jeg med Unger i Foraaret 1898 i en Halmstak ved Boller. Set første Gang i 1900 d. 1. April i Thyrsted.

Træpiber (Anthus arboreus Bechst.) Et Individ fundet død i Boller Overskov 1897. Reden med et Æg i

blev fundet samme Sted i 99 af Skovarbejder A. Stobberup, da han slog Hø paa en aaben Plads i Skoven. Ægget findes i min Samling. Endelig blev et Individ skudt i Sommerferien 1900 ved Præstegaardshaven i Thyrsted.

Brystvatret Sanger (Sylvia nisoria Bechst.). Denne ikke almindelige Fugl saa jeg i Thyrsted d. 6. Maj 1900. Aage Steenstrup mener at have iagttaget den i Klokkedal i Sommeren 98; jeg var sammen med ham, men det lykkedes mig desværre ikke at faa at se, om det virkelig var Sylvia nisoria.

Grøn Sanger (Sylvia sibilatrix Bechst.). Det eneste Eksemplar af denne Fugl, jeg har set, blev skudt i Thyrsted i Eftersommeren 1899.

Gulbuget Sanger (Sylvia hypolais L.). Bastard-Nattergalen ser og hører jeg i Reglen hvert Aar i Præstegaardshaven i Thyrsted. Reden har jeg trods megen Søgen aldrig fundet; derimod blev den i 1899 fundet paa Proprietærgaarden »Solvang«. De 6 Æg findes nu i min Samling (Aage Steenstrup).

Nordlig Nattergal (Luscinia Philomela Bechst.). Har for faa Aar siden ynglet i Haven paa Nøttrupgaard i den sydlige Del af Bjerre Herred (Aage Steenstrup).

Rødstjært (Luscinia phoenicurus L.). Et Ekspl. skudt i Haven paa Solvang 1899 (Aage Steenstrup) og en 3—4 Ekspl sete i Præstegaardshaven i Thyrsted i Sommeren 1900.

Rødkjælk (Erithacus rubecola L.). Rødkjælken maa vistnok i Hovedsagen betragtes som Standfugl her paa Egnen; i det mindste er det en meget dagligdags Begivenhed at se den nydelige lille Fugl hoppe om i de tætteste Buske eller høre dens letkendelige Stemme en Vinterdag i Skumringen.

Gærdesmutte (Troglodytes parvulus Koch.). Gærdesmuttens Rede har jeg, i Modsætning til Hr. Faber, oftest fundet anbragt i smaa, 2—3 Alen høje Bøgepurrer, sjældnere under Brinker, mellem Trærødder, og enkelte Gange i Grantræer. Naar Reden er anbragt i Bøgepurrer, ligner den, overfladisk set, en forvirret sammenblandet Hob gamle visne Blade, men ser man nøjere til, opdager man let det karakteristiske lille Indgangshul. Hvor man end finder Reden, vil man se, at den væsentligst bestaar af blødt, grønt Mos, udforet med en Mængde Fjer.

Alm. Brunelle (Accentor modularis L.). I den Egn, i hvilken jeg har gjort mine Iagttagelser, er Brunellen ingenlunde sjælden. Jeg har nemlig hver Vinter i Aarene 1898, 1899, 1900 og 1901 set op til en halv Snes Eksemplarer, og i hver af de tilsvarende Somre fundet et lignende Antal Reder med Æg.

Musvit-Mejse (Parus major L.). Jeg har to Gange funden Musvittens Rede med Æg i Huller paa Træstammer helt nede ved Jorden. Den ene Gang var Fuglen ikke til at faa dreven ud af sit Redehul, saa den blev siddende i en Krog deraf, medens jeg tog Æggene ud.

Sort Mejse (Parus ater L.) For ca. 5 Aar siden saa jeg et Par Sortmejser ved Boller, og samme Sted saa jeg et Par i 1899.

Halemejse (Parus caudatus L.). Hver Vinter har jeg set nogle Flokke i Skovene omkring Boller; særlig var der mange i Vinteren 1900—1901, og de opholdt sig der helt hen i Paasken Reden har jeg kun fundet en eneste Gang, nemlig d 6. Maj 1900. Den var anbragt en ca. 2 Alen højt i et ungt Bøgetræ i en Grenkløft, og var helt igennem bygget af nydelige, hvide og graa Lichener og indvendig meget blødt udforet med Fjer. Der var 11 Æg i den, alle ganske hvide uden Spor af Pletter.

Rørverling (Emberiza schoeniclus L.). Set hele Sommeren igennem i 1899 ved nogle Tørvegrave syd for Thyrsted, saa der er al Sandsynlighed for, at den har ynglet der.

Kærnebider (Coccothraustes vulgaris Steph.). Kirsebærfuglen har i Aarene 98 og 99 sikkert ynglet i Præstegaardshaven i Thyrsted, da jeg Foraaret og Sommeren igennem har set de to gamle alene, og senere hen paa Eftersommeren ledsagede af 4 Unger. Ogsaa i 1900 og 1901 har jeg adskillige Gange set Kirsebærfuglen, sidste Gang den 25. Marts 1901.

Bogfinke (Fringilla coelebs L.). De fleste af de Reder, jeg har set, har været anbragte i unge Bøgepurrer, et Mindretal paa Træstammer, særlig Egetræer og Frugttræer, eller i Hyldebuske.

Kvækerfinke (Fringilla montifringilla L.). Jeg har undertiden set den flokkevis i Skovene, men oftere har jeg set den under stræng Frost søge ind til Huse og Gaarde i ringe Antal. Særlig synes den at holde til paa Steder, hvor der er Tjørnebuske med mange Bær paa.

Grønirisk (Chlorospiza chloris L.). Ses om Vinteren i temmelig stort Antal søge ind til Landsbyernes Møddinger og Kornstakke i Selskab med Kornlærker, Gulspurve og Bogfinker. Reden findes undertiden anbragt i en Tjørnebusk.

Grønsidsken (Acanthus spinus L.). Skudt ved Solvang i 1898 (Aage Steenstrup).

Stillids (Acanthis carduelis L.). Yngler hvert Aar i Præstegaardshaven i Thyrsted. En Rede med 6 Æg i blev funden i 1899 i et Træ ved Bjerrelandevejen (Aage Steenstrup).

Bjærgirisk (Linota flavirostris L.). To Ekspl. skudte i Thyrsted d. 9. Febr. 1900.

Alm. Dompap (Pyrrhula rubicilla Pall.) I Vinteren 1895 saa jeg et Individ i Thyrsted, og i Julen 1900 skød jeg to (Han og Hun) samme Sted.

Stor Korsnæb (Loxia pityopsittacus Bechst.). Set i nogle Fyrreplantninger ved den sydlige Side af Skanderborg Sø Aar 1897. I Horsensegnen har jeg aldrig set den.

Alm. Vibe (Vanellus cristatus Mey. og Wolf.). I 1900 saa jeg den første Gang d. 20. Febr., og d. 23. Febr. saa jeg en meget stor Flok kredse over Engene ved Horsens Fjord.

Strandskade (Haematopus ostralegus L.). Kun en eneste Gang har jeg set denne Fugl i Horsensegnen, idet jeg nemlig i 1896 et Par Dage i Træk saa to Eksemplarer vade om i det lave Vand inderst inde i Bunden af Horsens Fjord.

Hvid Stork (Ciconia alba Briss.) Ankom til Thyrsted: 1900 d. 10. April, 1901 d. 31. Marts. Den tager temmelig stærkt af paa Egnen; jeg kan huske, at der for Aar tilbage var adskillige Reder i Thyrsted, medens der nu kun er en enkelt. (Det Sted, jeg har set de fleste Storke og Storkereder, er en Landsby nordøst for Hadsund ved Mariager Fjord. Der er store Engstrækninger der i Nærheden, og Følgen er, at Storken befinder sig aldeles udmærket der, saa at der paa hver eneste Gaard og Hus er én, undertiden flere Reder.)

Sort Stork (Ciconia nigra L.). (I Sommerferien 1899 saa jeg 3 sorte Storke i Skovene ved Visborggaard pr.

Hadsund, hvor de efter Skovriderens Udsagn ynglede). I Horsensegnen har jeg ikke set den før d. 5. April 1901, da jeg saa et Ekspl. flyve hen over Klokkedal, men ifølge Jagtassistent Crone har den i de Aar, han har været her paa Egnen, hvert Aar ynglet i Ustrup Skov paa Bjerrelide.

Alm. Strandløber (Tringa cinclus L.). Adskillige Reder af denne Fugl blev i 1898 fundne paa Engene ved Horsens Fjord (Aage Steenstrup og jeg).

Rødben (Totanus calidris L.). Reder med 4 Æg i hver fundne i Maj 1898 paa Engene ved Horsens Fjord (Aage Steenstrup og jeg).

Skovsneppe (Scolopax rusticola L.). D. 8. April 1900 kom jeg gaaende ned gennem Præstegaardshaven i Thyrsted og rejste et Par Snepper fra et tæt sammenfiltret Buskads af friske Buske og gamle, visne Grene, der laa henkastede der.

Vandrixe (Rallus aquaticus L.). Et Individ skudt i 1898 i Engene ved Spedalsø ved Horsens (H. Steenstrup).

Rødblisset Rørhøne (Gallinula chloropus L.). Jeg har i min Samling et meget daarligt, haleløst Ekspl., fanget i 94—95 i Haldrup Mølle pr. Horsens.

Graaand (Anas boschas L.). I Borggravene omkring Herregaarden Boller og i alle Damme og Søer i Skovene der omkring har der i de senere Aar opholdt sig en overordentlig stor Mængde Graaænder. Grunden dertil er Grev Frijs' Bestræbelser for at skabe en rigere Vildtbestand af denne Fugl. I den Hensigt har han ladet anbringe Rugehuse rundt omkring paa de ovennævnte Steder, og om Vinteren lader han dem fodre, og da der kun sjældent bliver skudt paa dem, er Følgen bleven, at de har formeret sig i meget stor Grad.

Rødhalset Lappedykker (Podiceps grisegena Bodd.). D. 27. August 1899 saa jeg et Ekspl. i Bryrup Sø vest for Horsens.

København, i April 1901.

Fr. Georgsen,
stud. mag.

Nye Sommerfugle.

Den 26. Juli 1897 fangede jeg ved Gedser et Eksemplar af *Strenia clathrata*, L., der forøvrigt ogsaa er taget af Postekspedient Worm-Hansen ved Juelsminde. Dens Plads i Systemet er meget omstridt, idet den af nogle Forfattere sættes under Slægten *Fidonia*, Tr., af andre under Slægten *Phasiane*, Dup. Begge Steder passer den dog kun daarlig ind.

Den 28. Juli 1896 tog jeg ved Gedser 1 Ekspl. af *Acidalia strigillaria*, Hb. (nigropunctaria, Hfn.), noget affløjet, men dog tydelig nok tegnet.

Endelig tog jeg den 24. Juli 1896 samme Sted 2 Ekspl. af *Eurocreon palealis*, V., begge en Del affløjne.

* * *

Desuden har jeg fundet 2 for vor Fauna nye Arter paa Rom Hede ved Lemvig, nemlig:

Fidonia carbonaria, Cl. Meget talrig baade som Larve og Sommerfugl. Larven findes her kun paa *Melbærris* og er ikke tegnet som angivet i udenlandske Værker, men ensfarvet grøn eller karmoisinrød, i første Tilfælde med karmoisinrød Bagkropsspids Noget ved sin Farve bedre beskyttet Dyr findes vanskeligt, da Foderplantens Blade netop er grønne med karmoisinrød Stilk, og Larverne snedigt nok anbringer sig med den grønne Krop langs Bladets Underside med den røde Spids berørende Stilken.

Chesias rufata, F. (obliquata, Brkh.). Temmelig hyppig. En enkelt Larve klækket.

H. P. S. Sønderup.